

UTVECKLAD STRUKTURPLAN FÖR NACKA STAD

UPPDATERAD NOVEMBER 2016

NACKA
KOMMUN

NACKA BYGGER STAD

Under de senaste 20 åren har Stockholm och Nacka vuxit mer och mer samman. Många bostäder och arbetsplatser har kommit till och områden börjar växa ihop.

År 2030 är vi 40 000 fler nackabor och västra Sicklaön är en del av innerstaden. För att möta den ökande befolkningen planeras vi att bygga cirka 14 000 nya bostäder på västra Sicklaön den närmaste 15-årsperioden. En förutsättning för bostadsbyggandet är att tunnelbanan byggs ut till Nacka.

Många projekt pågår samtidigt - från omvandlingen av Kvarmholmen med tusentals nya bostäder och arbetsplatser till förätning med enstaka hus. På några platser pågår byggandet för fullt, i andra områden kan du vara med att påverka hur ny bebyggelse, grönområden och trafiklösningar ska se ut.

Vi vill att västra Sicklaön ska utvecklas till en tät och levande stadsdel där det är attraktivt att leva, vistas och verka. Självklart vill vi att du som bor, arbetar och investerar i Nacka ska vara aktiv och delaktig i det arbetet.

Vi hoppas att du ska känna stolthet och engagemang när vi bygger stad tillsammans.

Kommunstyrelsens ordförande
Mats Gerdau

INNEHÅLL

SAMMANFATTNING.....

4

INLEDNING.....

6

UTGÅNGSPUNKTER.....

8

VISION FÖR NACKA STAD.....

9

FUNDAMENTA OCH HÅLLBARHETSINRIKTNING.....

10

STRUKTURPLAN.....

12

ANVÄNDNING OCH OLika TYPER AV BEBYGGELSE.....

14

VÄLFÄRDSTÄGHERTER.....

16

STADSROM OCH GRÖNSTRUKTUR.....

18

TRAFIK.....

22

STADSGATOR.....

24

MILJÖ, RISKFAKTORER OCH AVFALL.....

26

VATTEN OCH AVLOPP OCH DAGVATTEN.....

28

ETAPPINDELNING OCH GENOMFÖRANDE.....

30

UNDERLAG OCH UTREDNINGAR.....

32

SAMMANFATTNING

Den utvecklade strukturplanen utgår från översiktsplanens strategi "En tätare och mer blandad stad på västra Sicklåön" och från visionen för Nacka stad. Visionen togs fram under 2013 då Nacka kommun genomförde en omfattande dialog där ca 50000 nackabor involverades i kommunens "visionsverkstad". Ur alla de förslag som inkommit formades sedan en vision för byggandet av hela Nacka stad: Nära och nyskapande.

Den tätta staden erbjuder lösningar på flera av de utmaningar som Nacka, regionen och världen står inför. Här skapas förutsättningar för god kollektivtrafik och för att fler resor sker till fots eller med cykel. Det finns stora möjligheter att skapa en attraktiv och hållbar byggd miljö med resursnärt byggande och en blandning av funktioner. Genom att förstå redan byggd miljö kan vi också spara orörd grönområden i andra delar av kommunen samtidigt som vi växer. En betydelsesfullt princip är att förråta och låta bebyggelseområna växa ihop. På så sätt kan västra Sicklåön bli den sammanhängande stadsbygd som beskrivs i den övergripande strukturplanen och visionen för Nacka stad.

Den utvecklade strukturplanen innehåller nybyggelse i en omfattning som möjliggör en levande stad. Nacka avser att bygga cirka 14 000 bostäder och 10 000 arbetsplatser till 2030. Strukturplanen innehåller dock betydligt mer bebyggelse eftersom utbyggnaden av Nacka stad inte kommer att upphöra 2030 på västra Sicklåön. I januari 2014 träffades ett avtal om utbyggnad av tunnelbanan mellan staten, Stockholms läns landsting och kommunerna Järfälla, Nacka, Solna och Stockholm. Utbyggnaden av tunnelbanan till Nacka är grundläggande för utvecklingen av Nacka stad och de tre stationerna, Sickla, Järla och Nacka centrum är betydelsefulla noder i stadsstrukturen.

Nacka ska bygga en stad som är hållbar för alla. I begreppet hållbar stad ingår tre dimensioner som alla hänger ihop med varandra; det ska vara en ekonomiskt hållbar stad där ekonomisk utveckling inte sker på bekostnad av framtida resurser och möjligheter, en socialt hållbar stad där alla som vill har möjlighet att bo, trivas och verka och förutsättningen för detta är att det också är en miljömässigt hållbar stad, där villkoren för liv och god hälsa är så bra som möjligt.

Mängfalden är viktig för den sociala hållbarheten. Nacka stad ska ha ett levande stadsliv såväl dagtid som kvällstid. Detta förutsätter en blandning av bostäder, arbetsplatser, handel, kultur, skolor, förskolor, nöjen och möjligheter till rekreation. Möjligheten till samutnyttjande i byggnader bör undersökas och eftersträvas. Särskilt viktig är blandningen av funktioner längs huvudstråk, knutpunkter för kollektivtrafiken och de allmänna platserna. En av de allra viktigaste aspekterna är att kompletterat med funktioner, boendeformer och service som idag saknas för att öka integrationen och berika stadslivet.

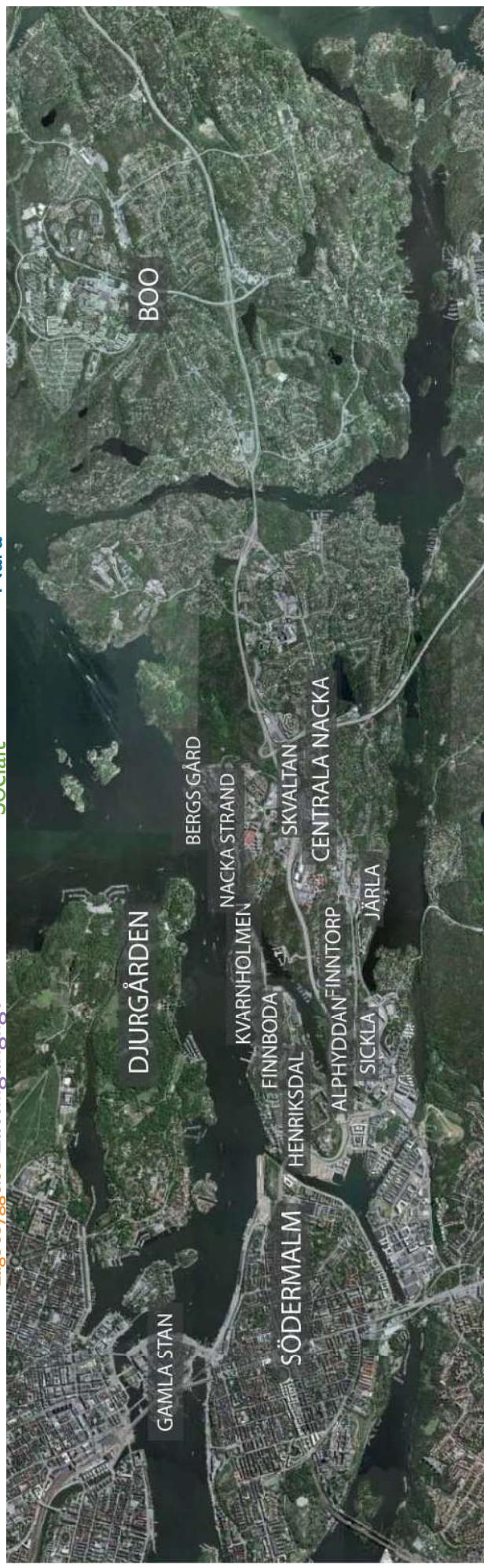
Grundläggande för stadsliv och social hållbarhet är att det finns möjligheter för mäniskor att mötas. I det offentliga rummet eller stadsrummet, såväl inomhus som uteomhus, har allmänheten enkelt tillträde, alla på samma villkor. Gator, torg, parker och grönområden är formella eller informella mötesplatser. De offentliga rummen i staden har lika stor betydelse för stadslivet, upplevelser och vardagliga möten som demokrati, integration och samhällsutveckling.

Intressanta attraktiva besöksmål, aktiviteter och arrangemang lockar besökare till området. Staden blir än mer levande då fler har anledning att besöka och vistas där även de som inte bor där. Kultur, idrott, fritid och olika arrangemang bidrar till att levandegöra stråk som blir attraktiva pronosticavägar då kulturbidrag och fridtsanläggningar kombineras ned kommersiell verksamhet som butiker, caféer, restauranger, service, vård, omsorg mm. I kommersiell miljö, som bland annat tilltar ungdomar och barnfamiljer, är det viktigt med platser där man kan vistas utan krav på inträde, konsumtion eller prestation.

Genomförandeplaneringen har haft som utgångspunkt att tillräcklig mängd bostäder ska färdigställas innan 2030, för att leva upp till Nacka kommunens åtagande i avtalet om utbyggnad av tunnelbanan. Bostadsbyggandet styrs följaktligen av avtalet, men det är även mycket viktigt att sikrars tillgången på väl fungerade kommunala service i tillräcklig omfattning. Planeringen har också strävat efter en realistisk jämn bebyggelseutveckling på västra Sicklåön under hela perioden, samt att i möjligaste mån minimera de störningar som blir ofrånkomliga när en stor utbyggnad sker under en begränsad tid.

Stor vikt har också lagts på att förstärka och bygga ut de kopplingar till vatten och grönska som finns i Nacka stad men idag kan vara svaga att nå. Att skapa en bra stad även under byggetiden har varit prioriterat under arbetet med Nacka stad. Strukturplaneringen på västra Sicklåön ska vara en levande process där underlag och planer hela tiden uppdateras och kompletteras utifrån hur arbetet med detaljplaneplan, detaljplaner och andra studier och genomförande fortskrider. Detta dokument ska därför inte ses som en slutgiltig plan utan som en redovisning av läget för den övergripande planeringen och som en utgångspunkt för den fortsatta stadsutvecklingen på västra Sicklåön.

Vid utskrift av detta dokument rekommenderas en utskrift i liggande A3-format för bästa läsbarhet av kartmaterialiet.

Ordmoln över vad nackaborna efterfrågar när nacka bygger stad som framkom under kommunens visionsverkstad samt en flygbild över västra Sicklaön med omnejd.

INLEDNING

INLEDNING OCH UΤΓΑΝΓSPUNKTER

Stockholmsregionen växer och alla tecken tyder på att denna utveckling kommer att fortsätta. Fler mäniskor vill komma till regionen och ta del av det stora utbudet av arbete, nöjen samt spänande och vackra miljöer. Nähet till Stockholm city, vatten, kommunikationer och service är faktorer som är efterfrågade. Nacka stad (västra Sickländ) kommer att kunna erbjuda allt detta och mycket mer.

Att genom stadsutveckling stärka regionens kapacitet och attraktivitet i konkurrens med andra regioner är idag en mycket viktig fråga. I den regionala utvecklingsplanen RUFS 2010 är västra Sickländ en del av den centrala regionkärnan och ingår i ett utvecklingsområde av regional betydelse.

Översiktsplan

Kommunfullmäktige antog 1 juni 2012 en ny översiksplan "Hällbar framtid i Nacka". Att skapa en tät och blandad stad på västra Sickländ är en av översiksplanens viktiga strategier. Trots att Nacka är en av landets större kommuner finns idag ingen riktigt kärna med den blandingen av funktioner och det urbana livet som känttecknar en stad.

Avtal om tunnelbana

I januari 2014 träffades ett avtal om utbyggnad av tunnelbanan mellan stan, Stockholms läns landsting och kommunerna Järfälla, Nacka, Solna och Stockholm. För Nackas del innebar avtalet att tunnelbanans blå linje förlängs från Kungsträdgården till centrala Nacka. Avtalet innebär även ett åtagande för kommunen att bygga 13 500 bostäder inom västra Sickländ till år 2030. Tre av den nya tunnelbanelinjens stationer, Sickla, Järla och Nacka centrum ligger i Nacka stad. Utöver detta tillkommer kommunens eget mål om 10 000 arbetsplatser på västra Sickländ.

Tät och blandad stad

Den tätta staden erbjuder lösningar på flera av de utmaningar som Nacka, regionen och världen står inför. Här skapas förutsättningar för god kollektivtrafik och för att fler resor sker till fots eller med cykel. Det finns stora möjligheter att skapa en attraktiv och hållbar byggd miljö med resursnärt byggande och en blanding av funktioner. Genom att förstå redan bebyggd miljö kan vi också spara orörd grönområden i andra delar av kommunen samtidigt som vi växer.

Strukturplan för helhetssyn

Parallelt med strukturplanearbetet har fyra detaljplaneprogram tagits fram inom västra Sickländ:

- Nacka strand, antaget juni 2014
- Centrala Nacka, antaget april 2015
- Planlösning för området, antaget oktober 2016
- Henriksdal, samråd planerat hösten 2016

Dessa fyra program har arbetats sammän med den pågående planeringen och utbyggnaden av Kvarnholmen, samt med skisser på ny bebyggelse som rägs fram för Sickla, Skvaltan och vissa andra områden. Bergs gärd har varit föremål för en internationell tävling för unga arkitekter, Europen 13. Förslagen lämnades in i juni 2015 och en vinnare utsågs i slutet av året.

Arbete

Arbetet med den utvecklade strukturplanen har bedrivits av exploaterings- och planenheterna tillsammans med en projektgrupp bestående av olika kompetenser inom kommunen. Se förteckning sidan 33. Vid urskrift av detta dokument rekommenderas en utskrift i liggande A3-format för bästa läsbarthet av kartmaterialer.

Ett första steg i den övergripande strukturplanen var att definiera vad vi menar med en tät och blandad stad, för att sedan kunna diskutera hur vi ska gå till väga för att genomföra strategin. När vi bygger en tät och blandad stad kommer givetvis nyckel att förändras och stadsbilden kommer inte att vara densamma. Det är därför viktigt att också identifiera de kvalitéer som finns på västra Sickländ, för att dessa ska kunna tas tillvara i den framtida planeringen. Begreppet ”ta tillvara” innebär inte bara att bevara det som finns idag, utan framförallt att utveckla kvalitéerna för den framtida tätare stadsens behov.

Ett levande dokument

Målgruppen för detta dokument är politiker, tjänstemän och medborgare i Nacka kommun, områdets markägare samt myndigheter med inflytande mot planering. Strukturplaneringen på västra Sickländ ska vara en levande process där underlag och planer hela tiden uppdateras och kompletteras utifrån hur arbetet med detaljplaneprogram, detaljplaner och andra studier och genomförande fortskrider. Detta dokument ska därför inte ses som en slutgiltig plan utan som en redovisning av läget för den övergripande planeringen och som en utgangspunkt för den fortsatta stadsutvecklingen på västra Sickländ.

Arbete med den utvecklade strukturplanen har bedrivits av exploaterings- och planenheterna tillsammans med en projektgrupp bestående av olika kompetenser inom kommunen. Se förteckning sidan 33. Vid urskrift av detta dokument rekommenderas en utskrift i liggande A3-format för bästa läsbarthet av kartmaterialer.

Arbetet med de olika delarna och i varje enskilt projekt väcks frågor som berör västra Sickländ i sin helhet och som dämmed inte kan behandlas i varje enskilt projekt. Gång på gång, inte minst i samband med den politiska hanteringen av de pågående projektet, tydliggörs behovet av en helhetsbild över västra Sickländ. Helhetsbilden påbörjades i och med arbetet med den övergripande strukturplanen som beslutades den 13 januari 2014 och har sedan fortsatt genom framtagandet av den här utvecklade strukturplanen. Den ska ligga till grund för fortsatt planeringsarbete och stödja kommunen och andra aktörer till helhetssyn i framtida avväganden.

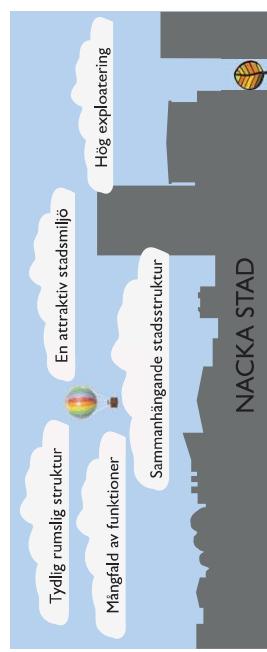

Karta över Nacka stad och de pågående planeringsprojekten.

UTGÅNGSPUNKTER

Hur skapar vi en tät och blandad stad med de förutsättningar som finns på västra Sicklaön? De strategier och åtgärder som beskrivs här ger ingen heltäckande bild av den kommande planeringen, men redovisar några viktiga byggestenar i det framtida stadsbyggandet.

Vad menar vi med tät och blandad stad?

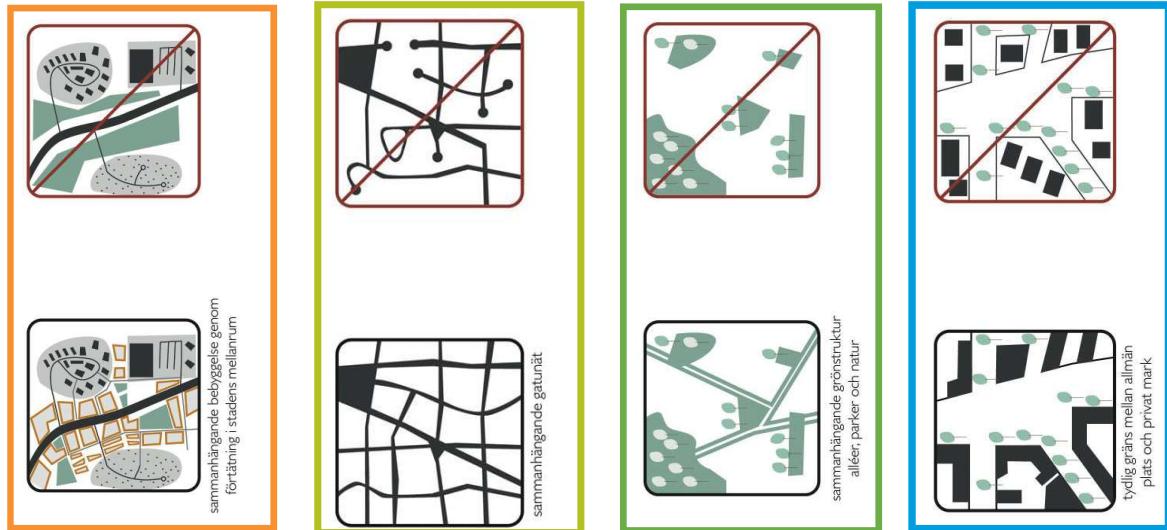
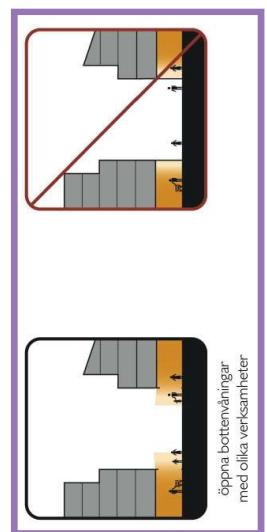
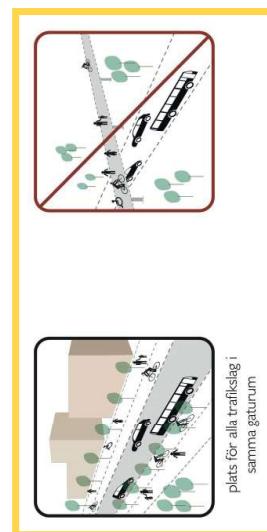
Kvaliteter att ta tillvara på västra Sicklaön

- Vattenrummen
- Kvaliterter i grönstruktturen
- Sicklaöns kulturhistoria
- Närheten till den befintliga staden
- Terrängens potential för en spännande stad

Hur ska vi skapa en tät och blandad stad?

För att västra Sicklaön ska kunna utvecklas till en tät och blandad stad krävs en långsiktig utveckling där stadsutvecklingen skapar kopplingar mellan olika områden och förstärka sambanden mellan stadsdelarna. Genom att förta och låta befintliga ”bebyggelseör” växa samman kan vi skapa en sammanhängande stadsstruktur med attraktiva platser, stråk och boendemiljöer. Att gestalta staden utifrån det offentliga rummet är en av utgångspunkterna för att åstadkomma en attraktiv stadsmiljö. Bebyggelsens utformning ska vara varierad och gärna innehåll i mindre bebyggelseenheter. Samtidigt som stadsutvecklingen har sin gång behöver vi kommunicera kvaliteterna, samhällsnyttan och den personliga nyttan med utvecklingen. Det är en stor umaning att alltid våra om helheten i utvecklingen och få till en blandning av funktioner inom de nya kvarteren, hållbara transporter och yreffektiva lösningar.

Strukturplanens utgångspunkter

VISION FÖR NACKA STAD

Ytterligare ett steg i arbetet med Nacka stad togs under 2013 då Nacka kommun genomförde en omfattande dialog där ca 5000 nackabor involverades i kommunens "visionsverkstad". Ur alla de förslag som inkommit formades sedan en vision för byggandet av hela Nacka stad - Nära och nyskapande.

NÄRA OCH NYSKAPANDE

Här är det nära till allt – mötesplatser, natur och kultur – stadens puls, lugna platser och varandra.

Här är det enkelt att leva och arbeta – att gå, cykla och åka kollektivt.

Här får du möta det oväntade – en mångfald av arkitektur, uttryck och människor – med ett aktivt liv mellan husen.

Här skapar vi en levande och hållbar stad för alla – där det kuperade landskapet, vattnet och platsens historia ger staden karaktär:

Här utvecklar vi staden i samspel med andra – tänker nytt, långsiktigt och innovativt.

FUNDAMENTA

- GRUNDEN FÖR STADSBYGGANDE I NACKA STAD

I kommunstyrelsens beslut om den övergripande strukturplanen ingick uppdraget för planenheten att tillsammans med stadsarkitekten ta fram en stadsbyggnadside för Nacka stad. Idén skulle bygga på visionen för Nacka stad – nära och nyskapande - och resulterade i en strategi för stadsbyggande i Nacka stad: Fundamenta.

Ur Fundamenta:
Fundamenta är grunden för var syn på den rövande staden. Med Fundamenta har vi fastställt begreppet som ska vara grundläggande för stadsbyggande i Nacka stad. Vi vill skaffa tydliga förutsättningar för stadsbyggnad. Fundamenta skall alltid syna och rörläda var utveckling av staden. Tyvärr för en stad är det ofta enligt rummet där alla har rött att rösta. Tycket för en stad är ett ständigt flöde av människor. Tillgänglighet och kommunikation är grundläggande för stadsens flöden. Stadsin är millet mellan befolkningen och befolkning. Milen som är avgörande för stadsens utveckling. Det är utfrån milens historia och vår kulturmiljö som människan får ett sammanhang. Staden är en helhet. Nacka stad har sitt Fundamenta. De är grundläggande, myskräfande och korfattade. Hela vår stad skall noga från Fundamenta och anpassas till dess synlighet.

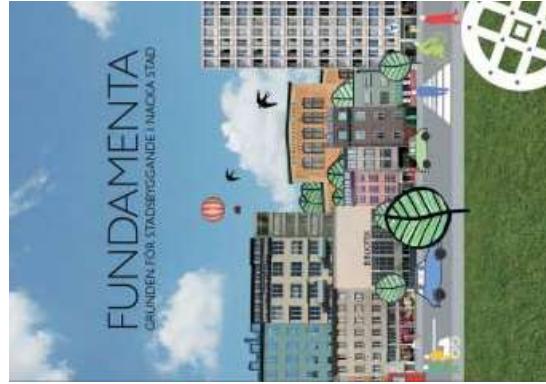
Stadsbyggnadstrategin utgörs av sju principer. De sju principerna har vals ut eftersom de påverkar möjligheterna att skapa en levande stad, stadsens floden och det offentliga rummet i stor utsträckning. De ska användas som ett verktyg för analys och vägledning i planering, gestaltning och byggande av Nacka stad.

Varije Fundamenta utgörs av en grundläggande och kortfattad test. Till varje Fundamenta hör en illustration som kan stärka och väcka tankar och diskussion om textens innehåll. Varije Fundamenta följs av ett antal frågor som ska besvara av alla inblandade aktörer. Dokumentet ska följa med varje markanvisning och användas i samtliga projekt på västra Sicklön.

Ur Fundamenta:

Fundamenta är grunden för var syn på den rövande staden. Med Fundamenta har vi fästslätt begreppet som ska vara grundläggande för stadsbyggande i Nacka stad. Vi vill skapa fysiska förutsättningar för stadsbi. Fundamenta skall alltid syna och rögleda var utveckling av staden. Tyvärr för en stad är det ofta enligt rummet där alla har rött att rösta. Tyvärt för en stad är ett ständigt flöde av människor. Tillgänglighet och kommunikation är grundläggande för stadsens utveckling. Det är viktigt att människor och befolkning är mötande mellan byggnader och omgivning. Män som är avgörande för stadsens utveckling. Det är ofta från namn, historia och vår kulturmiljö som människan får ett sammanhang. Staden är en helhet. Nacka stad har sitt Fundamenta. De är grundläggande, myskafunda och korfattade. Hela vår stad skall noga från Fundamenta och anpassas till dess synhåll.

Kommunstyrelsen antog Fundamenta som en stadsbyggmänsstrategi för
slutredet av Nacka stad 2010 riktades Söder om den 2 mars 2015

Sju Fundamenta

- Sammanhang
Stadsrum
Stadsgator
Stadsgrönska
Kvarterformer
Stadens objekt
Karaktärsdrag

Stadtsrum

3

5

Sammanhang

1

12

Karaktersdrag

HÅLLBARHETSINRIKTNING FÖR NACKA STAD

Begreppet hållbar utveckling innefattar ekonomisk, ekologisk och social hållbarhet.

Nackas översiktsplan som antogs av kommunfullmäktige 2012, syftar till att Nacka ska utvecklas till en attraktiv och långsiktigt hållbar kommun som bidrar till en positiv utveckling i Stockholmsregionen. Översiktsplanen beskriver hållbarhetsbegreppets tre delar på nedanstående sätt.

I det fortsatta arbetet med Nacka stad kan det bli nödvändigt att utveckla hållbarhetsbegreppet utifrån den täta stadsens speciella förutsättningar, som stöd i arbetet med detaljplaner och markanvisningar.

Ekologisk hållbarhet

Ekologisk hållbarhet innebär en strävan efter balans mellan förbrukning av och tillgång på naturresurser. Ekosystemens produktionsförmåga ska behållas och paverkan på naturen och människors hälsa ska begränsas. Den långsiktiga målsättningen är ett kretsloppsanpassat samhälle där inga nya resurser behöver tas i ansprak. För Nacka innebär detta att bebyggelsen ska vara tillräckligt tät för att ge underlag för gemensam infrastruktur och för att inte i anspråk nördigt mycket mark. För att den biologiska mångfalden ska säkerställas är det viktigt med en balans mellan grönska och bebyggelse samt att vattenkvaliteten är god i både sjöar och kusvatten.

Klimatförändringarna är en globalfråga och ett av vår tids mest angelägna miljöproblem. Vi påverkar alla klimatet genom att produkter och tjänster vi använder leder till utsläpp av så kallade växthusgaser, främst koldioxid och metan. Ett ändrat klimat kommer att innebära ökad nederbörd, kraftigare svängningar i vindret och ökade temperaturer. Nacka måste därför ta sin del av ansvaret för att minska utsläppen av växthusgaser och begränsa klimatpåverkan och dess effekter.

Social hållbarhet

Social hållbarhet innebär ett långsiktigt stabilt och dynamiskt samhälle där grundläggande mänskliga behov uppfylls. Nacka ska ha en god livsmiljö och gört om mötesplatser för boende, arbeterande, studerande och besökare. Nacka är certifierat som en säker och trygg kommun enligt WHO:s kriterier. Målet är att kommunen ska bli säker och trygg att leva och verka i, samt att olycksfall i alla åldrar ska minimeras. För att en social hållbarhet ska uppnås måste planeringen ta hänsyn till olika gruppars livssituation. Vårdaglivet ser ofta olika ut beroende på kön, ålder, ekonomi, kulturell bakgrund och funktionsnedsättning. Det sträller olika krav på samhällsplaneringen vad gäller service, infrastruktur med mer. Alla ska ha samma rättigheter och möjligheter att föra sig fritt och verka i samhället. För att detta ska fungera måste alla grupper komma till tal i planeringsprocessen. En konstruktiv dialog med medborgarna förbättrar kunskapsunderlaget inför beslut, och gör det möjligt att skapa ett långsiktigt hållbart samhälle, bland annat sett urifrån ett folkhälsoperspektiv.

Ekonomisk hållbarhet

Ekonomisk hållbarhet handlar om att hushålla med mänskliga och materiella resurser på lång sikt. Det förutsätter att Nacka är attraktivt för nya invånare, näringssidkare och besökare. Vi måste skapa vackra och stimulerande offentliga miljöer, attraktivt boende och goda utvecklingsmöjligheter för nya och befintliga företag. Vi måste också erbjuda bra service i form av skolor och omorg, kultur- och fritidsaktiviteter, samt ett breit butiksutbud. Stadsbyggnader ska hushålla med samhällets resurser. Befindlig infrastruktur ska utnyttjas i första hand, och positiva värden i samhället och miljön ska bevaras och utvecklas. En ekonomisk hållbarhet underlättas också av en flexibel struktur som kan anpassas till marknad och konjunktrur. God ekonomi innebär bland annat effektiv markanvändning och möjlighet att föryna och utveckla den byggda miljön. Strukturen bör därför vara så generell att den kan fungera för behov som skifstar över tiden.

STRUKTURPLAN FÖR NACKA STAD

Den utvecklade strukturplanen utgår från översiktspianens strategi ”En tätare och mer blandad stad på västra Sicklaön”.

En betydelsefull princip är att förtäta och låta bebyggelseöarna växa ihop. På så sätt kan västra Sicklaön bli den sammankopplade staden som beskrivs i den övergripande strukturplanen och visionen för Nacka stad. Den utvecklade strukturplanen innehåller nybebyggelse i en omfattning som möjliggör en levande stad. Nacka avser att bygga cirka 14 000 bostäder och 10 000 arbetsplatser till 2030. Strukturplanen innehåller dock betydligt mer bebyggelse eftersom utbyggnaden av Nacka stad inte kommer att upphöra 2030. Utbyggnaden av tunnelbanan till Nacka är grundläggande för utvecklingen av Nacka stad och de tre stationerna, Sickla, Järla och Nacka centrum är betydelsefulla noder i stadsstrukturen.

Den utvecklade strukturplanen är en sammansättning av olika intressen; utbyggnad av bostäder och verksamheter för att uppnå ”en tät och blandad stad”; utbyggnad av välfärdsfastigheter som skolor, förskolor, idrottsanläggningar och kulturlokaler för att täcka behovet i en stad med ökad befolkning; bevarande och utveckling av betydelsefulla naturområden och parker; samt tillräcklig teknisk infrastruktur för att morsvara framtidens behov i en tät stadsmiljö. Arbetsgruppen för Nacka stad har bestått av representanter för alla berörda enheter i kommunen och den föreslagna strukturen är ett resultat av olika avvägningar och kompromisser.

Samtliga kartor i dokumentet redovisar det sammanvägda resultatet. Temakartorna beskriver inte olika särintressen. De är endast ett sätt att redovisa fler detaljer än vad som vere möjligt i en enda karta.

För att tydliggöra visionen om en tät och blandad stad redovisas all ny bebyggelse som kvarter med illustrerade byggnader. Manret är detsamma oavsett om det rör sig om färdiga detaljplaner på delar av Kvarnholmen, antagna detaljplaneprogram i Nacka strand och centrala Nacka eller skisser på ett nyckelt tidigt stadium som i Skvaltan. Genom detta sätts att redovisa skapas en bild av den

framtida stadsstrukturen i Nacka stradefter 2030. På kartan för stadsstruktur är det uppenbart att nyexploateringen i huvudsak är koncentrerad till tre större områden, Henriksdal-Kvarnholmen, Sickla-Plania och centrala Nacka-Nacka strand-Bergs gård. Utanför dessa områden redovisas en del förtämningsprojekt i befintlig bebyggelse. Det kommer även vara aktuellt med ytterligare förtämningsprojekt inom hela Nacka stad, då det idag inte går att överbläcka alla framtida möjligheter.

Sammanfattande principer för ny bebyggelse

Hämtade ur de antagna planprogrammen för centrala strand.

- Bygg tätt för en levande stad.
- Fasadlängderna och kvarteren bör brytas upp och hålla en varierad och mättig skala.
- Gestaltningen av byggnader ska vara varierad i arkitektur, färgsättning och form.
- Bostadsbebyggelse ska huvudsakligen vara 5-6 våningar. Men det ska finnas inslag av bebyggelse där hushöjden varierar betydligt mer, tex. vid Värmdöleden.
- Ny byggnader ska främst placeras i gatullinjen och inte frigliggande. Mötet med gatullinjen bör varieras i form med burspråk och indragningsar. Om sockeln avslutas i rätt höjd skapas informella sittplatser.
- Bottenvåningar mot gator och platser bör ges en rumshöjd så att det är möjligt att inreda verksamheter i lokalen.
- Byggnader och gator ska placeras med utgångspunkt i områdets terräng. Där det krävs ska markens höjder tas upp av surterrängvåningar.
- På en gata där befintligt och nytt möts ska utformning ske så att de samspelar, utan att de för den delen behöver likna varandra.
- För att skapa rörelser och liv i gatuväringar ska entréer i huvudsak vändas ut mot gatan.
- Ny byggnader ska bidra till att rama in och levandegöra stadsrummet genom sockelväringar med bland annat lokaler i ett eller två plan. Lokaltypen kan variera beroende på gatans utformning och hierarki.
- Större markparkeringar ska undvikas.

Strukturplanens olika kartor

STADSSTRUKTUR - redovisar den grundläggande strukturen med kvarter, gator, torg och parker/natur.

BEBYGGELSE - redovisar en uppdelning i bostäder, verksamheter och olika typer av välfärdsfastigheter.

STADSRUM OCH GRÖNSTRUKTUR – redovisar olika typer av parker och natur, platsbildningar/torg, länkar och sträck samt möjliga konsten att skapa stad-projekt.

TRAFIK – redovisar olika gatutyper, huvudcykelstråk och kollektivtrafik.

ETAPPINDELNING OCH GENOMFÖRANDE – redovisar utbyggnadsetapper och en möjlig indelning i olika detaljplaner.

UTVECKLAD STRUKTURPLAN

Stadsstruktur

2016-11-30

ANVÄNDNING OCH OLIKA TYPER AV NY BEBYGGELSE

- Mängfalden är viktig för den sociala hållbarheten. Nacka stad ska ha ett levande stadsliv såväl dagtid som kvällstid. Detta förutsätter en blandning av bostäder, arbetsplatser, handel, kultur, skolor, förskolor, nöjen och möjligheter till rekreation.**
- Möjligheter till samutnyttjande i byggnader bör undersökas och eftersträvas. Särskilt viktig är blandningen av funktioner längs huvudstråk, knutpunkter för kollektivtrafiken och de allmänna platserna. En av de allra viktigaste aspekterna är att komplettera med funktioner, boendeformer och service som idag är underrepresenterade för att öka integrationen och berika stadslivet.**

Ett varierat utbud av bostadstyper, storlekar på lägenheter och uppläteleformer ökar mangfalden och den enskilda valmöjligheter och kan även underlätna för hushåll att bo i karri området och behålla sitt sociala närväck trots ändrade boendeförutsättningar. Det är viktigt att få till stånd särskilda boenden för äldre, student- och ungdomshöbunden, grupp- och servicebostäder samt ett betydande antal hyresrätter. Tillgänglighet är viktigt att säkersätta, särskilt för äldre och funktionsnedsatta. Det är också betydelsefullt med ett fokus på barnperspektivet i all vidare planering.

- Ny bebyggelse, blandat bostäder och verksamheter, utgörs av bebyggelse i lägen som lämpar sig för verksamheter, men som även är bra bostadslägen. Dessa byggnader kan vara en blandning mellan bostäder och verksamheter.**
- Välfärdstvärtigheter innehåller skolor, förskolor, idrottsanläggningar, lokaler för kultur och ny brandstation. För att kartan ska vara mer lättläst har symboler för olika funktioner använts. Det är viktigt att redovisa det framtida behovet av förskolor i strukturlänen, men i detaljplaneskedet kan det i vissa fall visa sig att andra kvarter är mer lämpliga för förskolor än de som pekas ut här.**

Näringsliv

Den stenstad som växte fram under 1800-talet hade relativt snå exploateringsenheter, vilket skapade en naturlig variation av arkitekturen och innehåller i byggnaderna. Idag är ofta exploateringsenheterna ett eller flera kvarter. Det är därför viktigt att sträva efter varierande exploateringsenheter så att mangfald i utsända, men också i uppläteleformen, får forma Nacka stad. I en varierad fastighetsstruktur finns en större möjlighet att utveckla en stark lokal ekonomi. Denna variation kan skapa en mangfald av byggföretag i olika stolar och konkurrensen på byggnarknaden ökar. Den nya stadsstrukturen ska även vara så generell att den kan passa olika behov över tiden. Det ska vara möjligt att ändra användning allt eftersom nya behov uppkommer. Förnyelsen ska kunna genomföras successivt.

Bebyggeslätyper och funktioner i Nacka stad

- Kartan med bebyggelse redovisar olika bebyggelsesläyper utifrån befintliga förhållanden, framtida möjligheter och behov samt marknadmässiga förutsättningar. Målsättningen för västra Sicklön är en tät och blandad stad, men även i en blandad stad är olika lägen bättre lämpade för vissa funktioner än för andra. Kartan redovisar följande kategorier:
- Ny bebyggelse, i huvudsak bostäder, avser bostadshus, men borträvningarna utgörs även här till stor del av lokaler för verksamheter, särskilt mot havudatorna. Bostadskvarteren kan även innehålla nya eller utvecklade förskolor som särskilt markerats. Den redovisade bebyggelsen är placerad på mark som bedömts lämplig för bostäder.**
  - Ny bebyggelse, i huvudsak verksamheter utgörs dels av bebyggelse i goda kommunikationslägen (ex tunnelbanestationer), där en marknad för kontor bör finnas, dels lägen vid trafikleder, som inte lämpar sig för människor i närläget. Kultur, skolor och idrottsverksamhet har en självklar roll**

- Ny bebyggelse, blandat bostäder och verksamheter, utgörs av bebyggelse i lägen som lämpar sig för verksamheter, men som även är bra bostadslägen. Dessa byggnader kan vara en blandning mellan bostäder och verksamheter.**
- Välfärdstvärtigheter innehåller skolor, förskolor, idrottsanläggningar, lokaler för kultur och ny brandstation. För att kartan ska vara mer lättläst har symboler för olika funktioner använts. Det är viktigt att redovisa det framtida behovet av förskolor i strukturlänen, men i detaljplaneskedet kan det i vissa fall visa sig att andra kvarter är mer lämpliga för förskolor än de som pekas ut här.**

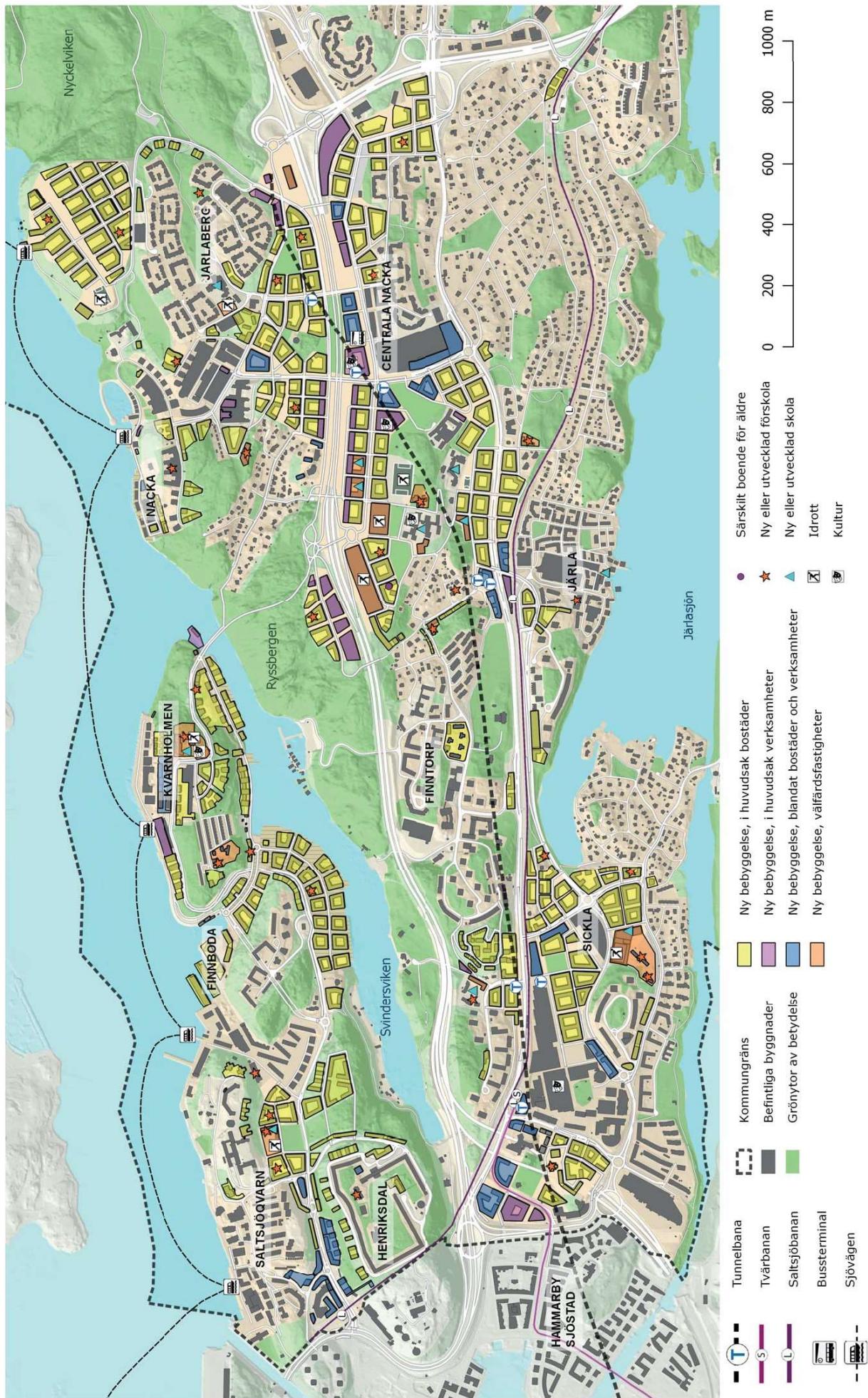
Över 70% av alla företag i regionen tillhör den ständigt växande tjänstesektor. Det är också här som det bildas flest nya företag. Kännetecknade för tjänstesektorns lokaliseringssmönter är att den attraheras av stadsmiljöer av hög urban kvalitet. Det innebär att klassisk blandad stad inte bara blir en eftertraktad livsmiljö för boende utan i lika hög grad för tjänste- och serviceföretag. En dynamisk stadsmiljö är således en mycket logisk förutsättning för ett råxande näringsliv och ekonomisk tillväxt. Ambitionen för Nacka stad är 10 000 nya arbetsplatser. Detta tillsammans med en utbyggd robust infrastruktur gör att det skapas mycket goda etableringsförutsättningar för företag i Nacka. För att lyckas med detta arbetar kommunen med en mång olika planeringsinsatser för framtiden. Några nyckelfaktorer har redan identifierats i arbetet:

- Håll ut och behåll fokus på insikten riktning gällande arbetsplatserna.
- Fokusera på struk, sammanhang och "hot spots", sprid inte ut.
- Väga behålla konstorsreservat på attraktiv plats.
- Rätt kompetenslös exploater och kommun
- Utvredla kommunikation och positionering till sammans med aktörerna.
- Beskriv de unika lokaliseringssförutsättningarna, utgå från det som redan finns.
- Hitta incitamentsmodeller och fördela risker.
- Erabbla högskola eller universitet.
- Arbeta med "mixed use" i byggnad, i kvarter och del av gata.
- Satsa på Nacka Icen - det krävs 10 aktiviteter för att få en levande plats.
- Flexibel access; entréer mot gata och kantsentrsparkering.

UTVECKLAD STRUKTURPLAN

Bebryggelse

2016-11-30

VÄLFÄRDSFASTIGHETER

Grundläggande för stadsliv är att det finns möjligheter för mäniskor att mötas. En genombänkt infrastruktur för kultur och fritid samt skola och förskola kan bidra till förutsättningarna om att mötens mellan mäniskor som annars kanske inte hade fått kontakt med varandra. Intressanta attraktiva besöksmål, aktiviteter och arrangemang lockar besökare till området. Staden blir än mer levande då fler har anledning att besöka och vistas där, även de som inte bor där.

Kultur, idrott, fritid och olika arrangementer bidrar till att levandegöra stråk som blir attraktiva promenadvägar då kultur- och fritidsanläggningar kombineras med kommersiell verksamhet som butiker, caféer, restauranger, service, vård, omsorg mm. I kommersiell miljö, som bland annat tilltar ungdomar och barnfamiljer, är det viktigt med platser där man kan vistas utan krav på inträde, konsumtion eller prestation och där det är tillåtet att vistas utan förmånan eller deltagande i organiserad verksamhet. Anläggningar, lokaler och verksamheter inom idrott, kultur och fritid bidrar till en mångfald, inte bara av mänskiskulturer utan också av olika fysiska rum och händelser.

Samtidigt som ett urtud av aktiviteter och mötesplatser berikar staden bidrar det även till en ökad integration och ett ökat antal utbyten mellan människor med olika bakgrund, som i sin tur bidrar till den sociala hållbarheten. Ett brett och varierat urtud av anläggningar och ytor där man tillbringar sin fria tid kan bidra till goda livsvanor och god folkhälsa. Ett levande stadsliv såväl lagrid som kvällstid bidrar till trygghet inte minst för barn, ungdomar och äldre.

Skola och förskola

Behovet av förskoleplatser för hela Nacka stad har beräknats utifrån 20 förskoleplatser per 100 nya lägenheter, med antagander att lägenhetsstorleken på de planerade bostäderna är varierade. Skolbehovet har beräknats utifrån nuvarande kapacitet och antal barn i den framtagna befolkning prognosens som baseras på tillskoter i antalet bostäder de kommande 15 åren. Hur stor gård som behövs för utomhuslek beror på förskolans eller skolan läge och kan variera beroende på om det finns t.ex. en park i direkt närhet. Utomhusytan kan

också sannyttras med andra verksamheter så som skolor/forskolor, äldreboende och fritidsverksamheter för ett effektivare marknyttjande. En del av en utomhusmiljö kan även placeras på ett tak. Både skolor och förskolor kan byggas i flera våningar och i bottenvåningar på flerbostadshus.

Utbildningslokaler går även utmärkt att kombinera med andra verksamheter såsom aktiviteter på eftermiddag- och kvällstid för exempelvis fritid- och kulturändamål. Kombinationer med äldreboenden och liknande är också möjliga. Det går även att med fördel kombinera utbildning med näringsslivverksamheter.

Centrale Nacka och Skvaltan

För centrale Nacka beräknas det framtidta behovet av skola vara ca 800 nya skolplatser. Detta innebär att en helt ny grundskola behöver byggas. Förskolbehovet beräknas till ca 850 platser. Nuvarande Kristallen förskola behöver få nya lokaler, ca 150 platser. I Skvaltan beräknas behovet av förskoleplatser till ca 260 st.

Nacka strand och Bergs gård

För områdena Nacka strands och Bergs gård skolbehov kan Järlabergs skola byggas ut med ca 200 skolplatser. Ca 100 befintliga skolplatser i Nacka strand behöver nya lokaler. Förskolbehovet är beräknat till totalt ca 700 nya platser.

Sicklaområdet (Plania, Alphyddan, Finntorp)

För Sicklaområdet krävs en utbyggnad av Sickla skola eller någon av de andra befintliga skolorna. Totalt behövs ca 1 000 nya skolplatser och 580 förskoleplatser för Planiaområdets utbyggnad. Flera befintliga förskolor i Planiaområdet behöver också ersättas med nya lokaler, ca 200 förskoleplatser. Utbyggnaden på Nobelberget och Klinten kommer att generera behov av ca 160 platser. En förändring i Finntorp genererar också behov av ca 80 nya förskoleplatser. Resterande delar av Sickla har inte beräknats.

Obs! Siffrorna anger antalet i planeringen i oktober 2016. Samtliga siffror kan komma att ändras under planprocessen gengen och då projekten med bostäder anträver framåt.

Henriksdal, Finnbona, Kvarnholmen

För Kvarnholmen beräknas behovet skolplatser till 700. Henriksdal och Finnbona beräknas kunna tillgodoses genom en utbyggnad av Vilans skola med ca 200 platser. Behovet av nya förskoleplatser för de båda områden uppgår till ca 820 platser. Ca 150 platser på Vilans skola behöver även ersättas.

Bostäder för sociala behov

Behovet av särskilt boende för äldre i Nacka stad är cirka 150 lägenheter å 30-35 kvm som fördelas i det aktuella området. Dessutom planeras för senior- och trygghetsbostäder. När det gäller bostäder enligt Lager om stöd och service till visa funktionshindrade (LSS) finns behov av cirka 50 lägenheter i Nacka stad. En gruppbostad består av sex lägenheter och en servicebostad av cirka 12 bostäder med tillhörande personal- och gemensamhetsutrymmen. Boendena ska finna jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhället för de personer som lägen omfattar. Tillgång till en bostad är en förutsättning för goda levnadsvillkor och det är viktigt att tillgodose behov för målgrupper som står utanför den öppna bostadsmarknaden. Den nya bostätningslagen som trädde i kraft i mars 2016 innebär att kommuner är skyldiga att ordna bostad för nyanlända invandrare med uppehållstillstånd, vilket har till följd att behovet av bostäder för detta ändamål kommer att vara mycket stort under Nacka stads hela utbyggnadsperiod.

Idrott och fritid

Det finns idag inga allmänt accepterade och vedertagna nyckeltal som anger vad ett område bör ha för utbud av möjligheter till att utöva olika aktiviteter på fritiden. De förslag som förs fram innenför att en del nya anläggningar kommer behövas för dagens behov och att sen del befintliga anläggningar kommer behöva omlokaliseras. Därför över konuner det behövs en resursförstärkning med helt nya anläggningar för att möta befolkningsökningen. Till grund för beräkningarna ligger, förutom befolkningsutvecklingen, föreningslivets efterfrågan av anläggningar för sin verksamhet, vad allmänheten har för förväntningar på ett utbud, inkonna synpunkter och förslag, jämförslser med andra kommuner, resultat i nationella och kommunala studier om ungas fritidsvanor,

bedömnings av vad som kan vara lämpligt och möjligt, utifrån antalet invånare och vad som brukar anses rimligt. De större, mer yrkrävande idrotts- och fritidsanläggningarna finns upplägrade på strukturplanekartan. De lite mindre aktivitetsytorna som kan rymmas i en park eller som kan samlokaliseras med andra välfärdsfastigheter finns inte utpeckade i kartan, inte heller de befintliga anläggningar som ligger kvar i samma läge.

Centrala Nacka

I centrala Nacka planeras för ett nytt sportcentrum som ska vara kommunens huvudcentrum för idrotter och event. Genom att samla många anläggningar i näheten av varandra kan ett nytt sportcentrum bli en trygg mötesplats som kommer att bidra till liv och rörelse i området. Samtliga befintliga anläggningar kommer att omlokaliseras. Nacka sportcentrum kommer att bestå av två ishallar, en simhall, två fullstora fotbollsplaner, friidrottsytor, fyra sporthallar och ett antal mindre anslutningsslokaler för mindre idrotter. I området kommer det även behövas plats för skateboardpark, närdrotsplats och utegym. Fritidsgården behöver omlokaliseras och kan med fördel placeras vid närdrotsplats och skateboardpark i ett centralt läge med goda flöden. Jämför sporthall och en mindre närdrotsplats vid Järla skola kommer att omlokaliseras.

Henriksdal, Finnboda, Kvarnholmen

På Kvarnholmen planeras för en ny sporthall med en fotbollsplan på taket. I Henriksdal finns det behov av en fullstor sporthall och en fotbollsplan vid Vilsans skola. En gemensam fridsgård för området kan placeras vid Sickla skola, kan en svägen i anslutning till Vilans skola. Möjlighet till närdrotsplats och utegym för att tillgodose behov av egenorganisrade aktiviteter kan utredas vidare i program och planarbete.

Kultur

I centrala Nacka planeras för ett nytt sportcentrum som ska vara kommunens huvudcentrum för idrotter och event. Genom att samla många anläggningar i näheten av varandra kan ett nytt sportcentrum bli en trygg mötesplats som kommer att bidra till liv och rörelse i området. Samtliga befintliga anläggningar kommer att omlokaliseras. Nacka sportcentrum kommer att bestå av två ishallar, en simhall, två fullstora fotbollsplaner, friidrottsytor, fyra sporthallar och ett antal mindre anslutningsslokaler för mindre idrotter. I området kommer det även behövas plats för skateboardpark, närdrotsplats och utegym. Fritids-

Centrala Nacka

Efter typer av publika anläggningar för kulturverksamhet och aktiviteter behövs för att stadsdelen ska bli attraktiv, levande och full av innehåll. Genom att samla olika verksamheter finns stor synergierffekt. Det planerade kultursitet/upplevelsecentrat kan uppföras i kombination med en större scen som är möjlig att samutnytja med externa scenkonstaktörer. I kulturhuset kan även finnas bibliotek, konsthall, olika möteslokaler, biograf, saluhall, restaurang och café. Det kan med fördel inrymma ytor för skapande verksamhet som kan unnyttjas över dygnets alla tider. Nacka aula, med unik akustik, kan bli en framtidiga konserthall och i samma område kan musik- och kulturskolelokaler för dans, drama, nycirkus, bild och form utvecklas då behovet av lokaler är stort. Möjligheten att samnyttjande av lokaler i skolor efter skoltid behövs för att täcka behov och tillfredsställa närliggande områden.

Sicklaområdet (Plania, Alphyddan, Finntorp)

I anslutning till Sickla skola byggs en fullstor sporthall och behov finns för en grupperträningslokal i direkt anslutning. Dagens anläggning är anpassad för gymnastik kommer att få en ny placering centralt i kommunen. På taket planeras för minst en 7-spelarbollplan. I området finns också en yttre närdrotsplats och utegym för att tillgodose behov av egenorganisrade aktiviteter. Området kan utredas vidare i det försatta planarbetet.

Sicklaområdet (Plania, Alphyddan, Finntorp)

Dieselverkstaden erbjuder ett brett kulturbud, här finns behov av utökade ytor för täcka dagens flöde av besökare och möta den kraftiga befolkningstillväxten i området. I den nya sporthall som planeras vid Sickla skola, kan en anpassning för nycirkus och dans utredas i planarbetet. I och kring Nobelparken finns tillfälliga platser för kultur- och nöjesverksamhet och kultурproduktion. För ett rikt framtida kulturliv krävs planing för lokaler och ytor anpassade för denna typ av verksamhet.

Henriksdal, Finniboda, Kvarnholmen

Ett nytt bibliotek planeras på Kvarnholmen. Här etableras en ny skola där samnyttjande av musik- och kulturolokaler är viktiga att beakta. Havrekarnen är en kulturstorisk byggnad som är byggnadsmänsklig. Eventuellt skulle kulturverksamhet kunna inrymmas i lokalerna.

Visionsbild från centrala Nacka av idrott och fritid i Nacka stad. En idrottsplats kombineras med sporthallar som är nedsänkta i marken med en fotbollsplan på taket. Bild White arkitektur.

STADSRUM OCH GRÖNSTRUKTUR

Det offentliga rummet eller stadsrummet är ett begrepp för platser dit allmänheten enkelt har tillträde, alla på lika villkor. Det som främst avses är gator, torg, parker och grönområden och deras funktion som formella eller informella mötesplatser. De offentliga rummen i staden har lika stor betydelse för stadslivet, upplevelser och vardagliga möten som demokrati, integration och samhällsutveckling.

De offentliga rummen definierar tillsammans med stadslandskapet och byggnadernas arkitektur en stads karaktär. De ska vara attraktiva mötesplatser för alla där möjlighet till att se och höra andra, möta andra och interagera med varandra ska kunna ges. Den fysiska utformningen av det offentliga rummet påverkar livet i det på flera sätt; hur många människor och verksamheter som finns där, hur långt de är där och vilka typer av aktiviteter som är möjliga. Utgångspunkten är att gestalta Nacka stad utifrån det offentliga rummet. Gator, torg och parker ska utgöra stommen och inte vara överblivna ytor. Inom Nacka stad finns förutsättningar för en mångfald av offentliga platser där möten mellan den gamla och den nya som tillsammans skapar stadsdelens känge en extra dimension. Kvalitén i det offentliga rummet är en förutsättning för ett bra stadsliv. Staden blir på detta sätt allas egendom, även om byggnaderna är privatägda.

I strukturplanen finns ett antal platsbildningar och torg utpekade som är extra viktiga att utforma och gestalta som mötesplatser i stadsrummet och som knutpunkter i strukturen. Platsbildningarna och torgen är markrade med gult i kartan och finns över hela Nacka stad. Varje stadsdel har minst en viktig plats och kommer att få flera mindre platsbildningar. I kartan finns även strandpromenader, naturreservat, närrum och parker som också är viktiga stadsrum för en mångfald av aktiviteter för alla målgrupper.

Närbild till grönska och vatten

Det ska vara lätt att gå, cykla och röra sig i gröna, trivsamma miljöer på Nacka stad, från norr till söder och från öst till väst. Genom parker, utmed stränder, över berg, allt sammanbundet med gröna promenadstråk. De gröna promenadstråkerna är särskilt för ek- och eklevande arter. Dessa samband bör särskilt uppmärksamas mellan centrala Nacka och Nyckelviken.

sträken utsätts för trygga park- eller naturstråk samt mer urbana trädplanterade gator och torg där gång- och cykeltrafikanter ges stort utrymme. Det ska också vara nära till vatten, park och natur i Nacka stad. Ingen bör ha mer än 300 m till en park eller 500 m till en stadsdelspark/stadspark. De flesta parker ska innehålla både natur och anlagd park. Alla parker har trivsamma platser för lek, samvaro, bollspel och kanske odlling men karaktär och tema kan variera.

Mindre ytor – högre krav

På grund av den stora befolkningsökningen och förtäringen kommer andelen grönyta att minska per invånare i det framtida Nacka stad. Trots en kraftfull utbyggnad till år 2030 visar temakartan för gröniinfrastruktur, att en god park tillgång med hög tillgänglighet och en fungerande ekologisk infrastruktur är nöjd med medveten planering och hög kvalitet. I direkt anslutning till Nacka stad ligger även Nyckelviken och Nackareservatet som är stora områden för friluftsliv och biologisk mångfald.

Stadspark och stadsdelsparkar

Strukturplanen innehåller en modern stadspark i anslutning till Nacka stadshus. Den ska vara en stadsdelspark dvs. en större park för centrala Nacka och målpunkt och mötesplats för hela Nacka stad men även för boende i övriga Nacka. Parken ska kunna erbjuda fest- och evenemangsplatser, idrottsytör, cafféer och restauranger, lek- med parklek, aktivitetsplatser för alla åldrar men också lugna rofyllda och vackra platser där stressade storsadbor kan ta det lugnt. Den ska vara trygg och tillgänglig för alla. Här ska även rymmas flexibla platser t.ex. för tillfällig stadsodling, konstutställning och evenemang. Parken är mångfunktional och ska tillgodose många behov. Man bjuds in till parken via öppna, spännande och tydliga entréer. Parken ligger nära kollektivtrafik och nås via ett utvecklat system av gång- och cykelstråk.

Parker och närbild

De mindre närliggande parkerna erbjuder lek- och bollytör men även plats för samvaro och platser för lugn och ro. På grund av Nackas topografi består parkerna ofta av flera mindre delar, exempelvis en plan yta för bollspel och en

naturkulpe med lekplats. Sma bitar av natur är av stort värde för mindre barns lek, naturupplevelse och biologisk mångfald. De är berecknade i strukturplanen som närrum. Strukturplanens utgångspunkt är att det ska finnas tillgång till parker och närrum iom 300 meter från bostaden och att parken bör vara minst 1 hektar.

Större natur- och friluftsområden

Inom strukturplanområdet finns naturområden Rysbergen som planeras bli naturreservat. Detta ska bli en naturlig malpunkt för utflykter och rekreation när Nacka stad växer fram. Rysbergen ska erbjuda såväl lugna som varierande naturupplevelser. Området ska vara spännande och lockande för alla åldrar året om och det ska planeras så att besökare kan välkomnas utan att dess naturvärden minskas. I Rysbergen finns möjlighet att betona och uttrycka stadsens närlhet till naturen, samt att låta staden med ett modernt anslag möta naturen. I direkt anslutning till Nacka stad finns också de befintliga naturområdena Nyckelviken och Långsjön samt Nackareservatet söder om Järlasjön. Dessa är redan naturreservat.

Gröna promenadstråk

De gröna promenadstråkarna består av värdefull vegetation eller nya planteringar längs gator och parkvägar. De fungerar som slingor eller sträckor för rekreation och motion. De är ofta förbundna med natur- och parkområden och utgör en del av växter och djurs biologiska spridningsmöjligheter. Även kvartersmark med växthärt på marktak, balkonger eller väggar kan gynna den biologiska mångfalden, särskilt i anslutning till de gröna promenadstråkarna. Strövområden och vild natur återfinns på Rysbergen, Svindersvik, Henriksdalsberget, Nackareservatet och i Nyckelviken. Här kan den biologiska mångfalden fortfarande säkerställas på olika sätt. Gångpassager och tunnelar t.ex. under Värdöleden är infogade olika spännande konstnärliga sammanhang som utvecklas i dialog med nacklorna och utgör naturliga och betydelsefulla delar i dessa gröna promenadstråk. Nordsydliga samband från Järla och Sicklaö till Svindersvik, Rysbergen och Nyckelviken är värdefulla promenadstråk och spridningskorridorer, särskilt för ek och eklevande arter. Dessa samband bör särskilt uppmärksamas mellan centrala Nacka och Nyckelviken.

UTVECKLAD STRUKTURPLAN

Grönstruktur och stadsrum

2016-11-30

Strand- och vattenområden

Västra Sicklön är omgiven av vatten. De långa stränderna utgör en fantastisk tillgång med mycket stor utvecklingspotential i den framtida staden. Strukturplanen redovisar en utveckling av strandpromenader längs sjöar och kust. Det är även ett stort värde ur ett folkhållsperspektiv att tillgängliggöra och tillvarata vattenrummen på ett bra sätt. När Nacka stad växer fram är det viktigt med en god tillgång till badplatser, möjlighet till paddling och fiske och en utveckling av antalet hästplatser i Saltsjön. Det är också viktigt att vincentid nä naturisar och skidspår. Vägarna till gröna-, strand- och vattenområdena ska i möjligaste mån utformas trafiksäkra och trygga, så att barn själva kan ta sig dit.

Grönyturfaktor

Nacka kommun har under 2016 tagit fram en grönyturfaktor för Nacka stad. En grönyturfaktor är ett verktyg som hjälper staden att nyttja naturens urbana ekosystemtjänster. Det kan vara social- och rekreativa värden, biologisk mångfald, dagvattenhantering och reglering av lokalklimat. Grönyturfaktorn premierar grönska som fyller flera av dessa funktioner. Den ska i första skedet tillämpas på kvartersmark, både på privat och kommunägd fastighetsmark. Grönyturfaktorn kompletterar strukturplanens grönstrukturkarta och är ett verktyg för att nå en hållbar stad som ger förutsättningar för att långsiktigt skapa samband, tillgång och attraktivitet.

Sammanfattande principer för stadsrum och grönstruktur

Hämtade ur de antagna planprogrammen för centrala Nacka och Nacka strand.

- Nacka stads delar ska sammanlänkas genom sammanbindande sträck och siktlinjer, både långa och korta.
- Omsorg och hög kvalité ska känneteckna utformningen av stadsrummen.
- Tillgänglighet – det offentliga rummet ska vara till för alla.
- Flexibilitet, valfrihet, mångfald och variationsrikedom ska bidra till dynamiska och attraktiva platser.
- Trygghet skapas t.ex. genom ökad medvetenhet, god överblick-barhet och genomblikkt belysning.
- Torg- och gaturredskap ska utformas på de gåendes villkor och god orienterbarhet ska eftersträvas.
- Gator och platsernas utblickar är viktiga att ta tillvara.
- Vatten och grönska ska utgöra en positiv resurs samt integreras i gestaltningen av gatumiljöer och de offentliga rummen.
- Lokalt värdefull natur och grova träd ska identifieras och beaktas.
- Utformningen av det offentliga rummet ska underlätta för resande och bytte mellan kollektiva färdmedel.
- Kulturyärderna och de olika historiska skikten i den fysiska miljön ska utvecklas och förvaltas.
- Medskapande och dialog ska präglia utvecklingen genom

Illustrationsbild för stadsparken i centrala Nacka. Bild White.

Konstnärlig gestaltning

Offentlig konst och utformning av det stadsrummet har stor betydelse för platsens attraktivitet och människors välbefinnande. Dagens konst är morgondagens kultury. Den ska berätta något om oss och den tid vi lever i för kommande generationer. Detta förutsätter att planeringen för den konstnärliga gestaltningen utgår, inte bara från den aktuella platsen, utan från hela det offentliga rummet så att konsten blir en del av helheten. Offentlig konst ska komma in så tidigt som möjligt i stadsbyggnadsprocessen. Den offentliga konsten kan vara fast eller tillfällig och utförd i en mångfald tekniker som exempelvis video, skulptur, textil, ljud, ljus eller måleri. Konsten kan också med fördel vara funktionell och möjlig att interagera med. Öppna konsten är en process och strategi som togs fram i kommunen år 2008. Visionen är att Oppna konsten ska bjuda in, beröra och berika människor och mötesplatser. Den handlar bland annat om att Nacka ska vara som ett konstverk i sig och verka för möten mellan människor. Behov av konstnärliga gestaltningar på mötesplatser betonas och att konsten bör finnas där människor vistas. Prioriterade platser för konst är i nämnd ordning; torg, kollektivtrafik, äldreboenden, skolgårdar, parker, förskolgårdar, lekplatser, gator, busshållplatser, vandringsstråk och promenadvägar.

Konsten att skapa stad

Sammanhang

Nacka kommunens vision är Oppenhet & Mångfald och våra grundläggande värderingar är ”Vi har förtroende och respekt för människors kunskap och egen förmåga – samt för deras vilja att ta ansvar.” Det betyder att ambitionen att skapa hästa möjliga förutsättningar för människor att påverka utvecklingen i Nacka är mycket hög. Kommunfullmäktige har antagit fyra nya mål för utvecklingen av hela Nacka. Ett av dem är ”BÄSTA UTVECKLING FÖR ALLA - Alla som bor och verkar i Nacka får bästa möjliga förutsättningar för sin utveckling och för att kunna förverdigla sina egna drömmar och idéer.”

Visionen

Nacka stad ska enligt visionen vara en nära och nyskapande stadsdel. För att kunna vara nyskapande behöver vi utmana våra sätt att tänka och göra när vi bygger stad. Nacka kommun driver därför sen år 2013 ”Konsten att skapa stad” där vi arbetar aktivt och medvetet med konst, kultur, konstnärlig kompetens och medskapande som verktyg och resurser i stadsutvecklingens olika faser.

Fyra strategier

Konsten att skapa stad vill på fyra strategier eller ”specleger”:

- Erbjuda oaser i byggkaoas
  - Aktivera en ”död” byggnad eller plats
  - Skapa kvalitativa offentliga rum där människor trivs och mår bra
  - Skapa okad hastighet och kostnadseffektivitet
- Olika typer av aktiviteter**
- Vi har delat in aktiviteter och insatser i tre olika kategorier eller växlar (1,2,3) beroende på karaktär och tidsomfattning:
- 1) ”TOMTEBLOSS” - Lyser upp en kort stund – upp till en vecka. Tillfälliga och kortvariga insatser/aktiviteter såsom festivaler och evenemang av olika slag.
  - 2) ”LÄGERELDAR” - Lyser upp och värmer lite längre - från en vecka upp till fem år. Tillfälliga och lite längre insatser/aktiviteter såsom aktivering av tomma lokaler, pop-up-parker och andra installationer som kan fungera som inspiration eller ”oaser i byggkaoas”
  - 3) ”LAVA” - Väller fram, lyser upp och värmmer, stehar och blir permanent. Insatser och aktiviteter som leder till en permanent installation av beständande karaktär såsom unika attraktiva målpunkter med konstnärlig nöjd och/eller utveckling av offentliga platser genom aktivt medskapande av medborgare.
- Mod, kreativitet och innovation - utmana etablerade arbetsätt och erlättade antaganden och skapa sammanhang där olika perspektiv kan brytas mot varandra. Det ökar kreativiteten och skapar förutsättningar för nya innovatörer.
- Välkommande under tiden - skapa en välkommande miljö även under byggtiden, t ex ”oaser i byggkaoas”. Människor ska inte behöva vänta tills allt redan är färdigbyggt och klart för att känna sig inkluderade och välkomnade.
- Ett tillfällig café, ett event eller en pop-up-park kan tillföra en bra energimitt i byggkaoas och flytta uppmärksamheten till något positivt.

Syfte med en insats

Det kan finnas fleralet anledningar och syften bakom en insats/aktivitet, t ex:

- Skapa en attraktiv och innovativ stad
- Sätta ljus på eller uppmarkera en plats eller händelse
- Utveckla en identitet för en plats, stråk eller område

Bild från ett Konsten att skapa stad-projekt, KOLIBRI på Kvarnholmen

med fokus på medskapande där boende skapat en egen park. Planerad byggstart höst 2015. Bild StudioRAM.

Ingredienser/Principer

Samtliga insatser skall innehålla flera eller alla av ingredienserna:

- Medskapande där flera olika perspektiv tas tillvara (mångfald)
- Identitetsskapande platsutveckling
- Konstnärlig kompetens och kvalitet
- Välkommande under tiden
- Platsmarknadsföring

Ett förhållningssätt

Värmdögen och Värmdöleden skapar ett snabbt flöde rakt genom staden i väst/östlig riktning. För att motverka känslan av genomfärtsled och stärka den egna identiteten i Nacka stad arbetar vi med att skapa en tydlig tematisk och konstnärlig gestaltning av uppekade nord/sydliga stråk.

Platsutveckling

Flera områden i Nacka stad har potential att utvecklas till unika besöksmål. Genom att ta tillvara på de karaktärsdrag som redan finns och utveckla nya ska vi fylla staden med starka destinationer med tydlig identitet för en sammankhållen helhetssupplevelse.

Tematiska stråk norr-syd

Värmdögen och Värmdöleden skapar ett snabbt flöde rakt genom staden i väst/östlig riktning. För att motverka känslan av genomfärtsled och stärka den egna identiteten i Nacka stad arbetar vi med att skapa en tydlig tematisk och konstnärlig gestaltning av uppekade nord/sydliga stråk.

Konsten att skapa stad står för en inställning och ett förhållningsätt, och genomsyrar stadsutvecklingen i Nacka kommun. Exploaterörer skall anamma Nackas ambition att levandegöra Nacka på ett nyskapande sätt, och driva en utvecklingsprocess som inkluderar medborgare, konst, kultur och konstnärlig kompetens från början av utvecklingen av varje aktuellt område. Detta kan ske i samtal och samarbete med Nacka kommun eller på egen hand.

Se vidare www.nacka.se/konstenattskapastad

TRAFIK

Den utvecklade strukturplanen redovisar ett gatunät som har tagits fram för att skapa ett väl fungerande trafiksystem i Nacka stad med huvudgator, lokalgator, regionala och lokala cykelsträck. Målsättningen är att ge invånarna goda förutsättningar för att använda andra transportsätt än egen bil. Det ska i första hand vara enkelt att gå, cykla och åka kollektivt, vilket kommer att kräva infrastruktursatsning för dessa trafikslag.

Gatunätet ska fungera väl i den tät och blandade staden. Det ska ha hög trafiksäkerhet, tillgänglighet och framkomlighet samt vara attraktiva och estetiskt tilltalande offentliga rum.

Trafiken ska fungera inom Nacka stad, mellan olika kommundelar och över kommundränsen. Det kommer att behövas ett sammankopplat och finmaskigt gatunät ned flera kopplingar mellan huvudgatorna. På så sätt kan gatorna avlasta varandra. I en allt tätare stad med fler invånare ökar belastningen på gatunätet och framkomligheten i högtrafik kommer att minskas. Kollektivtrafikändelnen och andelen som går och cyklar behöver därför öka för att bibehålla möjligheten att förflytta sig och samtidigt ha en acceptabel framkomlighet i gatunätet.

Gatunätets struktur

Gatunätets struktur är viktig för att binda samman Nacka stad. Strukturen ska även skapa förutsättningar för att koppla ihop Nacka stad med övriga kommun och regionen. Den nya Kvärnholmsförbindelsen och överläckningen vid Nacka centrum tillsammans med huvudgatunätet skapar goda kopplingar i Nacka stad. För att skapa ökad regional tillgänglighet behövs en östlig förbindelse.

Gatunätet är indelat i huvudgator och lokalgator. Huvudgatorna kan variera i storlek och antal körfält beroende på exempelvis trafikmängder, husens höjd och verksamheter i husens bortenvänningar. En huvudgata kan också ändra karaktär på olika sträckor beroende på gatunäts förutsättningar. Befintliga huvudgator skapar ofta barriärtäckter som i kommande planering ska arbetas bort så att gatorna blir mer stadsnässiga. Samtidigt är det viktigt att ha god framkomlighet längs huvudgatorna inte minst för gång, cykel, kollektivtrafik

Parkerings

Parkeringsstrategin är ytterst viktig och kan vara svår att få plats med i en stadsmiljö, där marken är värdifull. När det gäller markanvändning kan man effektivisera genom att skapa gemensamma lösningar, så kallade parkeringstop. Detta gäller särskilt inom områden där det finns en blandning av bostäder, butiker och kontor. Nacka har antagna parkeringstal som ska tillämpas vid detaljplanläggning. Nacka kommer inom kort anta nya så kallade flexibla parkeringstal som anpassas efter varje projekts förutsättningar och läge i staden. Parkeringstalen syftar till att säkerställa att boende/parkering sker på kvartersmark så att stadsallmänna gator kan användas till angöring, korttidsparkering och leveranser. Parkering på allmänna gator kommer att vara avgiftbelagd.

Överläckning av Värmdöleden

I strukturplanen redovisas en överläckning av Värmdöleden, som länkar samman centrala Nacka med Nacka Strand, Jarlaberg och Nyckelviken. Överläckningen skulle kunna bli en viktig offentlig plats med mycket stadsgrönskap. Överläckningen av Värmdöleden sanordnas med tunnelbanestationen Nacka centrum och med den nya bussterminalen.

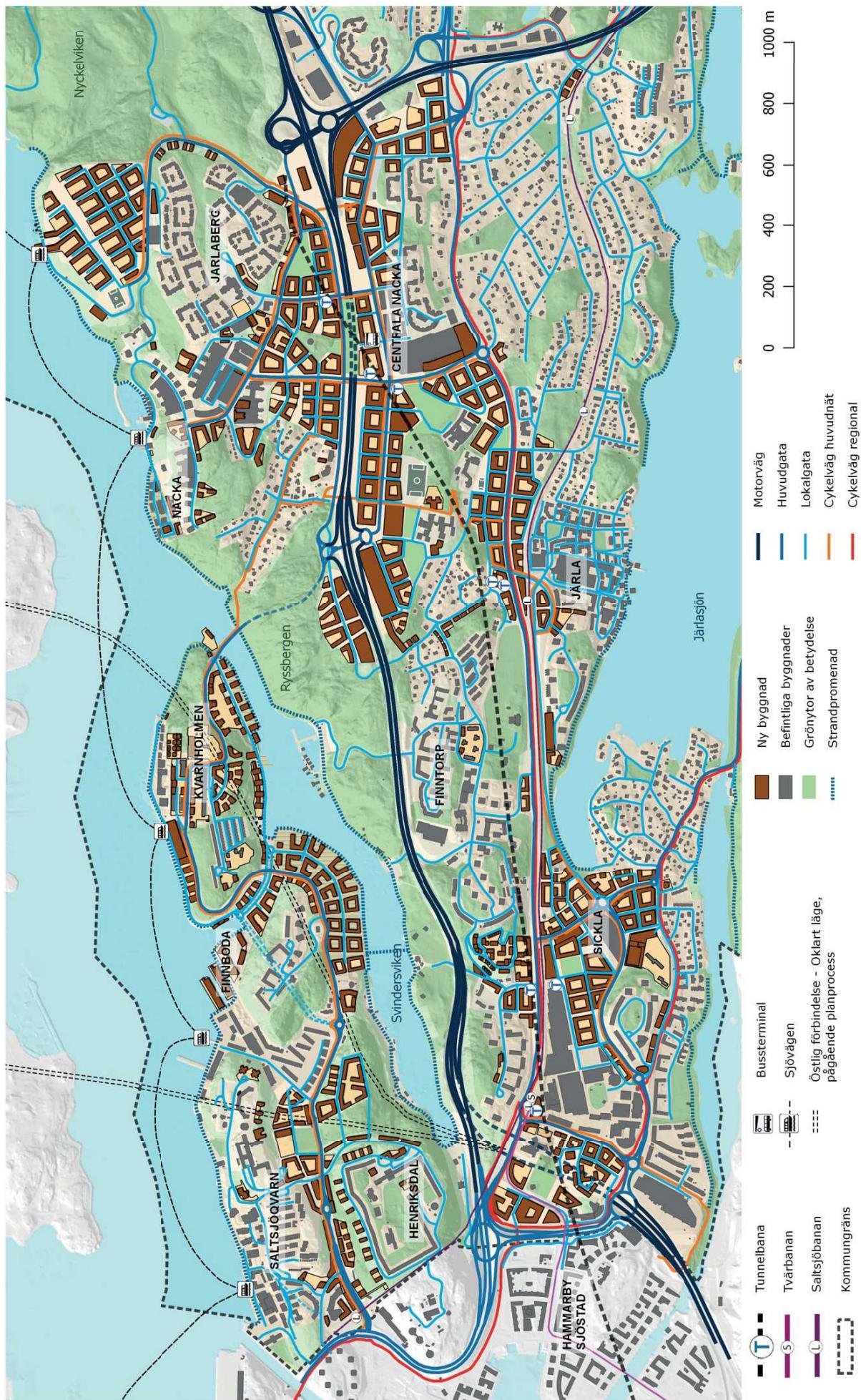
Kollektivtrafik

Många projekt framöver kommer att bidra till ett utvecklat kollektivtrafiknät i Nacka stad. Det handlar framför allt om den kommande tunnelbanan med stationer i Sickla, Järla och Nacka Centrum. Utöver det rustas Saltsjöbanan upp vilket skapar möjlighet till högre turitheit. Tvärbanan förlängs till Sickla och skapar förutsättningar för en bättre tvärkoppling. Busstrafiken utvecklas med trafik både till Slussen och till en ny bussterminal som placeras i anslutning till tunnelbanestationen i Nacka centrum. Genom de nya kopplingarna i kollektivtrafiken skapas nya resmönsret över kommundränserna. Lokal busstrafik kommer även fortsatt att ha stor betydelse för resor inom kommunen. Utöver dessa kollektivtrafikslag finns även Sjövägen som kopplar samman Nacka med Stockholm och Lidingö.

UTVECKLAD STRUKTURPLAN

Trafik

2016-11-30

STADSGATOR

Utviklingen av Nacka stad innebär inte enbart en stor förvandling i form av ny bebyggelse för bostäder och verksamheter, utan i lika hög grad för ytorna där emellan - gator, platser och stråk där vi förflyttar oss mellan stads olika delar, där invånare och funktioner knyts samman och där trafiken till och från andra delar av regionen leds in och ut. Gatornas och gatunäsets utformning präglar både områdets struktur och karaktär och utgör grunden för den infrastruktur som gör stadslivet möjligt.

I Nacka stad är det av största vikt att lämna idén om vägen och gatan som en yta enbart för trafik. I den röta staden är det offentliga rummet staden viktigaste rum och i det utgör gatorna den största delen. Gaturnummet är invånarnas gemensamma, en del av staden som alla måste forthålla sig till. Gatan är entrén till våra bostäder och arbetsplatser; den är del av var utsikt, ofta det första vi ser när vi kliker ut på morgonen och kanske det sista vi ser av vår omgivning när vi drar ner gardinen. Gestaltningen ska därför ske med stor omsorg. Längs stortoaterna möter vi både bekanta och främlingar, vi utträttar ärenden, besöker serveringar, tar promenader osv. I den röta staden är det begränsat med utrymme, på stadsatorna får funktioner och trafikslag samsas om de gemensamma ytorna. Förhoppningsvis leder det till ömsesidig uppmärksamhet, respekt och utvissel i ett kvalitativt gaturnum.

I arbetet med strukturplanen uppmärksammades behovet av samsyn kring gatustandard i den kommande stadsmiljön. Genom enighet och förståelse om gatusktionerna kan stadsbyggnadsprocessen effektiviseras och stadsatornas driftsättar säkras. I detta syfte har planeringsunderlaget *Gatustandard i Nacka stad* tagits fram. Gatutyperna är uppbyggda med ett modulärt och har som målsättning att ge förutsättning för ett stadsnässigt uttryck och fungerande underhåll. Huvudgator kan variera i storlek och antal körfält. Siklinjer och rumsbildningar ska beaktas.

Tanken är att gaturnummet går att bryta ner i planeringselement för respektive funktion, som byggs ihop på olika sätt för att få önskad karaktär på gaturnummet. Modulerna är matrisera efter aspekter som trafiksäkerhet, tillgänglighet och krav på drift och underhåll, exempelvis snöröjning. I dokumentet anges även hur dagvattnet på gatorna i Nacka stad ska renas och fördrojas genom växtbäddar (LOD) innan de leds vidare till dagvattnetledningar.

När gaturnummet inte räcker till bör man istället för att minska ner måtten på modulerna, värdera respektive moduls funktion och lyfta bort den funktion som har minst värde utifrån gatans helhet. Fördelen med detta är att funktionen och drift inte riskerar att försämras. Det är exempelvis bättre att helt ta bort parkering längs en sida till fördel för en fullgod mobiliseringszon för träd mm, än att minska samtidigt måtten till en gräns där träden inte får rött förutsättning att växa, där parkeringarna blir för trång och gatudriften försämras.

I utvecklingen av Nacka stads gator ska modulnäturen efterföljas i största möjliga utsträckning. Många av framtidens gator finns dock redan idag. En del förutsättningar gör att justera och modifiera medan andra är mer begränsande och svåra att ändra på. Avsteg blir då nödvändiga, men ska motiveras.

Utöver modulsystemet tar rapporten upp andra funktioner i gaturnummet som inte går att tillämpa med moduler. Dessa är gångfartsområde, bussshålplatser, gatubelysning, dagratten samt infrastruktur under mark. Gatustandard i Nacka stad är ett levande dokument som kan och ska förändras efter behov.

Gatustandard i Nacka stad – att planera med moduler

I arbetet med strukturplanen uppmärksammades behovet av samsyn kring gatustandard i den kommande stadsmiljön. Genom enighet och förståelse om gatusktionerna kan stadsbyggnadsprocessen effektiviseras och stadsatornas driftsättar säkras. I detta syfte har planeringsunderlaget *Gatustandard i Nacka stad* tagits fram. Gatutyperna är uppbyggda med ett modulärt och har som målsättning att ge förutsättning för ett stadsnässigt uttryck och fungerande underhåll. Huvudgator kan variera i storlek och antal körfält. Siklinjer och rumsbildningar ska beaktas.

Exempel på gatumoduler.

Värmdövägen

Utbryggnaden av Nacka stad kommer förvandla västra Sicklön, men Värmdövägen kommer att finnas kvar och behålla sin centrala funktion. Ambitionen är dock att förändra dagens barriärskapande trafikled, med bättre överdimensionerade ytor för biltrafik, till en sammankallande stadsgrata där kollektivtrafik samt gång- och cykeltrafiken prioriteras. Värmdövägen sträcker sig igenom Nacka stads alla delar, från Henriksdal och Sickla i väster till Saltsjöbadssleden i öster. På delar av sträckan kommer gatan anpassas till en total omvälvning, förtäring och ny bebyggelse längs dess båda sidor, på andra sträckor där topografin och Saltsjöbanans sätter sina gränser blir förändringarna mindre. I och med sammankopplingen med Planvägen öppnas Värmdövägen upp mot söder, vid Järldelen skapas en mer yrtifikiv och stadsmässig trafikplats och på ett antal punkter kommer Värmdövägen anslutas av nya tvärgator. Värmdövägen kommer att intereras med sin omgivning och präglas av räffhet, både sett till aktiviteter, upplevelser och det faktiska gaturnummet; ingredienser som särskiljer

en stadsgrata från en trafikled, vars syfte i huvudsak är snabb och hindrar fri forflytning mellan gestecknade målpunkter.

Nacka stads huvudgator

Det planerade trafiknätet med huvudgator och lokalgator består både av befintliga gator som ska byggas om och gator som ska byggas ut. Planeringen av gaturnummer ska ske utifrån Fundamenten, Gatustandardi. Nacka stad samt kommande bebyggelsesplanering. Värmdövägen, Järldelen och Kvarnholmsvägen, som alla är beftingda huvudgator ned stadsdelsövergripande betydelse för trafiken på västra Sicklön, har studeras överväiktigt. För att skapa ett robustt nät bör även övriga huvudgator på västra Sicklön studeras. Syftet är inte att bestämma en enhetlig utformning av huvudgatornas hela sträckning genom Nacka stad. Långa gator kan med fördel omfatta sevrens av olika karaktärer då variation beriktar upplevelsen av gaturnummet och staden på många sätt. Huvudgatans övergripande och sammanlänkande funktion får dock inte förbises, utan ska istället tydliggöras. Det offentliga rummet är stadens viktigaste och bör vara lika genombrottat som stadens övriga delar. Genom medveten gestaltning, anpassning till platsen och den planerade bebyggelsen kan användningen av gatan ändras.

Idéskiss över Värmdövägen som stadsgrata i centrala Nacka,
White Arkitekter.

Kvarnholmsvägen

Kvarnholmsvägen kommer fortätningvis utgöra ett centralt stråk genom den framväxande stadsbebyggelsen från Henriksdal till Kvarnholmen. Samma förhållningsätt som för Värmdövägen ska därför tillämpas.

Järldelen

Genom den föreslagna kopplingen mellan Planvägen och Värmdövägen kan Järldelen avlastas. Betydelsen av Järldelen öster om Planvägen minskar visserligen med den föreslagna kopplingen. Genom att fördela trafiken i ett sammanhängande gatunät ökar framkomligheten medan särbarheten minskar.

Behovet av Järldelen och dess framtida funktion måste utredas vidare. Vägen skulle kunna omvandlas till stadsgrata och i huvudsak vara till för boende och busar. Gator blir generellt mindre attraktiva som genomfart om hastigheten sänks och gång- och cykeltrafikanter får en tydligare plats. Den framtida lösningen näste även anpassas till en attraktiv park i Kyrkviken och alternativet att göra området helt fritt från bil- och busstrafik ska också irtendas.

Idéskiss över Värmdövägen som stadsgrata vid Saltsjöbanans
upphöjning, White Arkitekter.

Idéskiss över Kvarnholmsvägen som stadsgrata, 2BK Arkitekter.

MILJÖ, RISKFAKTORER OCH AVFALL

Luftkvalitet

Nacka sed planeras i första hand för gång-, cykel- och kollektivtrafik. Ett minskat bilberoende är en förutsättning för att luftkvaliteten i staden ska vara god. Bedömningar av halter av partiklar och kväveoxider ska göras i alla planprogram och detaljplaner för att säkerställa att miljökvalitetsnormerna för luff inte överskrids. Om bedöningen visar att miljökvalitetsnormerna riskerar att överskridas ska detaljerade beräkningar göras och planen anpassas därefter.

Förorenad mark

Som underlag till denna strukturplan finns en karta som pekar ut områden där det finns risk för markföroreningar. Det kan till exempel vara områden där det legat en kemtvätt, bensinmack, handelsstrågård eller bilverkstad. Åven sancrade områden kan vara förorenade, eftersom man ofta inte har som målatt torralserna, utan att den planerade markanvändningen ska vara säker. Om man ska ändra markanvändning inom tidigare sancrade områden, så är det därför viktigt att kontrollera vad som gjorts, vilka föroreningar som finns kvar och vilka åtgärder som behövs för kommande markanvändning. Några exempel är när man bygger bostäder på tidigare industriområden, när man anlägger husgrundar på lägre marknivå och när man bygger infiltrationsdammar. Utöver kända förenameplatser finns det alltid en risk att mark kan innehålla föroreningar som vi inte känner till. Därför är det viktigt att i ett tidigt skede undersöka mark som ska exploateras så att risken för spridning och exponering minimeras. Sanering ska helst ske innan behovet uppförs i anslutning till saneringsområdet.

Buller

Nacka stad tillhör Stockholmsregionens centrala regionkärna. Tunnelbaneutbyggnaden kommer att stärka områdets kollektivtrafiksystem väsentligt. Trafikprognoset pekar ändå mot att trafiknängarna kommer att öka. Ljudnivån i stora delar av området har en ljudnivå över 55 dB(A) ekivalent ljudnivå, vilket förordningen för trafikbullar benämner som ett riktvärde där buller näste beaktas. Med de bullertällor som alstras i och kring området bör nästan uppgå till 50 meter. Nacka kommun strävar efter kortare avstånd för öka tillgängligheten. Mängden transporter ska minimeras, både av miljö- och trivselkäl. Systemen ska dimensioneras så att hämtning maximalt beträffande parker.

Farligt gods

Värnöledelen är en primär transportled för farligt gods och fungerar även som omledningsväg för Essingeleden. Det innebär att en överläckning och alternativ tunneldragning blir en fråga av mellankommunalt intresse. En överläckning eller tunneldragning förutsätter ett samarbete med berörda kommuner, Trafikverket, Länsstyrelsen och eventuellt andra myndigheter. Behov av omledningsvägar ska uppmaiksamas. Överläckningen och annan bebyggelse i området ska dimensioneras och utformas på ett sådant sätt att de inte påverkar av en olycka med farligt gods på Värmöleden. Områdena vid tunndymningarna ska utformas så att de inte uppmanar människor att vistas där längre än nödvändigt.

Avtfall

För att nå en hög utsorterings- och återvinningsgrad krävs brukarvänlighet, bekrämlighet och ett lättbegripligt system. Åven äldre och personer med funktionshinder ska kunna lämna meparten av sorcerat dagligt avfall, helst vid porten eller i dess närrhet. Det ska läggas stor vikt vid att underlätta hämtningssystemens arbetsmiljö.

Grov-, el- och farligt avfall samt återbruksmaterial från flerbostadshus

Nacka kommun har inlett ett arbete med att etablera återvinningssentraler i miniformat så kallade mini-ÅVC, där boende kan lämna grov-, el- och farligt avfall samt återbruk (exempelvis kläder, leksaker, hushårad, sportartiklar). Mini-ÅVC ska bidra till ökad materialåtervinning och återbruk. För att uppnå en god tillgänglighet och service bedöms behövet vara cirka 15 mini-ÅVC i Nacka stad. Mini-ÅVC ska vara lättillgängliga för främst forsgångare och cyklister med möjlighet till parkering av enskilda fordon och till tömning med lastbil.

en gång i veckan per fraktion. Det ska läggas stor vikt vid utformning av avfallsystemet så att en estetisk hög standard/stadsmässig karaktär upprås.

I Nacka kommun ska maskinella system, exempelvis bottenrämnande behållare eller stationär sopsug, prioriteras framför manuella system som soprunslösningar med kärllhantering. Nacka kommun förordar bottenrämnande behållare eller stationär sopsug beroende på lokala förhållanden och bebyggelsens utformning. I vissa fall kan även andra maskinella system såsom mobil sopsug bli aktuella. Matavfallskvam till separat tank är ett bra alternativ för insamling av matavfall, men är idag ett kostsamt system. För större kök, som restauranger, skolor eller forskolor, rekommenderas matavfallskvam till tank.

Bottenrämnande behållare är behållare som töms ned hjälp av kranbil och kan vara nelt eller delvis nedänkra i marken eller placeras helt oran mark. Bottenrämnande behållare ska placeras så att det vid tömning inte medfört lyft över cykelbana eller parkerade bilar. I trafikintensiv miljö accepteras inte lyft över gångbana. Bottenrämnande behållare ska placeras på fastighetsmark invid en angöringsyta eller i gaturnummet beröende på vad som är lämpligast i det enskilda fallet. I de undantagsfall där varken bottenrämnande behållare eller andra maskinella system är möjlig att använda, kan soprum medges. I dessa fall ska stor vikt läggas vid placering och utformning av soprum för att uppnå en god arbetsmiljö för hantpersonalen.

Grov-, el- och farligt avfall samt återbruksmaterial från flerbostadshus

Nacka kommun har inlett ett arbete med att etablera återvinningssentraler i miniformat så kallade mini-ÅVC, där boende kan lämna grov-, el- och farligt avfall samt återbruk (exempelvis kläder, leksaker, hushårad, sportartiklar). Mini-ÅVC ska bidra till ökad materialåtervinning och återbruk. För att uppnå en god tillgänglighet och service bedöms behövet vara cirka 15 mini-ÅVC i Nacka stad. Mini-ÅVC ska vara lättillgängliga för främst forsgångare och cyklister med möjlighet till parkering av enskilda fordon och till tömning med lastbil.

Förpackningar och tidningar från flerbostadshus

Insamling av förpackningar och tidningar sker idag genom återvinningssystemet och fastighetsnära insanläggning. En återvinningstation är en publik insanläggning för förpackningar av plast, metall, papper, färgat/ofärgat glas, tidningar och batterier.

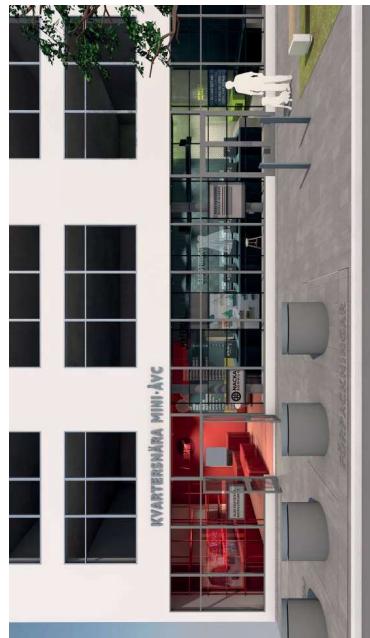
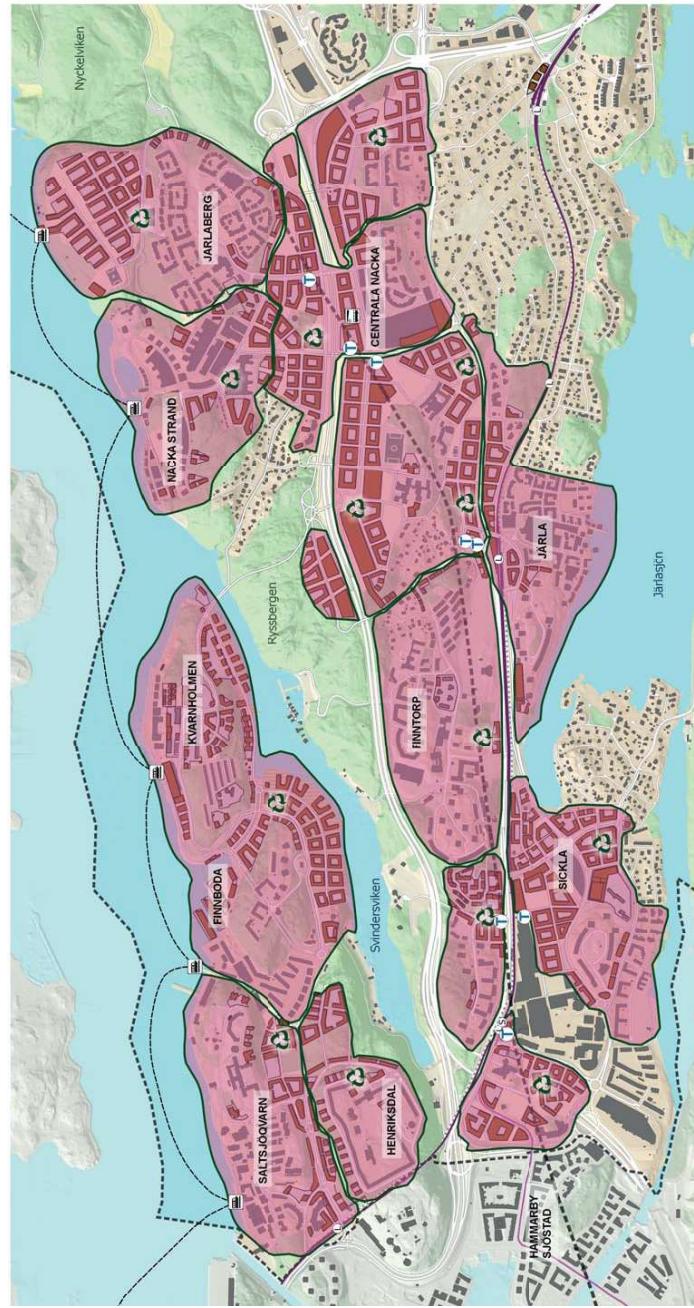
Här kommer det förtsett att behövas återvinningssystemer om behovet inte går att lösa på annat sätt t.ex. genom en mini-ÅVC.

- Sickla, Planivägen
- Nacka Forum (vid Ingomacken)
- Kvaramholmsvägen
- Henrikdalsberget

Afvall från verksamheter

I Nacka strand, Ekudden och Alphyddan saknas idag återvinningssystemer och det behöver därför kompletteras med möjligheter för insamling av förpackningar, tidningar och batterier. Det kan ske genom återvinningssystemer alternativt att de integreras med kommande mini-ÅVC. I centrala Nacka, Nobelberget och Bergs gård, som idag i princip saknar befintlig bebyggelse, behöver det planeras för återvinningssystemer, fastighetsnära insamling alternativt att dessa funktioner integreras med mini-ÅVC. Det ska läggas stor vikt vid utformningen av återvinningssystemerna, så att en estetisk hög standard och stadsmässig karaktär uppnås.

till slutens tank installeras.

Bilden exemplifierar funktion och utformning av mini-ÅVC i stadsmiljö.

Karta över mini-ÅVC, ungefärliga placeringar.

VATTEN OCH AVLOPP OCH DAGVATTEN

Vatten och avlopp

Hela Sicklön ligger inom fastställt verksamhetsområde för vatten och spillopp. Vad gäller dagvattnet ligger större delen av Sicklön inom verksamhetsområde för denna vattenjämför. Den samlade planerade exploateringen i Nacka stad kommer att sträla över hela Sicklön. För att hantera de kommande kraven på VA-anläggningarna, som exploateringarna innebär, genomförde VA- och avfallsenheten under 2014 en strukturutredning med syfte att:

- ta reda på vad exploateringarna kan innebära kapacitetsmässigt för befintliga system
- utreda behovet av eventuella förstärkningsåtgärder på befintligt ledningsnät för vatten, spillopp och dagvattnet
- föreslå översiktliga åtgärder som behövs för att kunna hantera framtida vattenförsörjning och avloppshantering på Sicklön.

Utredningen visar att exploateringen inte medför behov av ny sammankopplande övergripande struktur för ledningsnätet. Emellertid kommer exploateringarna med mycket stor sannolikhet att medföra behov av omfattande kompletterningar och förstärkningsåtgärder. Kompletteringarna kommer att innebära stora behov av investeringar.

Vatten

Nacka förs med vatten från Stockholm Vattens ledningsnät via pumpstationen vid Södertälje och Lugnet. Via Stensö försöjs normalt Ålta, Fisksätra/Saltsjöbaden, och Boo. Via Lugnet försöjs normalt Sicklön. Mellan de båda systemen finns en förbindelseledning mellan Östervik och Sicklön som säkerhet mot vissa driftstörningar. Sedan tidigare finns en utredning av kommunens framtida vattenförsörjning fram till år 2033. Utredningen visade på ett antal åtgärder som behöver göras för att säkersättta vattendistributionen i hela kommunen samt mot Värmdö. Den tidigare genomförda utredningen ligger till grund då man nu studerat behovet av eventuella förstärkningsarbeten för vattendistributionen med hänsyn till kommande expansion på västra Sicklön. Sedan tidigare rekommenderade åtgärder vidtagits, erfördras inga ytterligare större åtgärder för att trygga Sicklön vattenförsörjning fram till år 2030/2040.

Spillvatten

En inventering av kommunens avloppspumpstationer utfördes år 2013 med

syfte att upprätta en långsiktig plan för renoveringsåtgärder. Utredningen omfattade 57 avloppspumpstationer i hela kommunen varav nio ligger inom området för projektet Nacka stad. I samband med strukturutredningen för VA 2014 genomfördes en hydraulisk modellering av spilloppenledningsnätet på Sicklön med syfte att få fram en översiktlig bild av ledningsnätets kapacitet. Kommande exploateringar belästar befintligt spilloppssystemet vilket kommer att medföra att ledningsnätet på vissa sträckor behöver dimensioneras upp.

Kapaciteten behöver byggas ut i vissa pumpstationer. Dessutom har en flaskhals vid anslutningen av Nackas centrala spilloppstunnel till Stockholms nät identifierats. Åtgärder för detta krävs dock först mot sluten av genomförandeperioden för Nacka stad.

Dagvatten

Dagvattenhanteringen är en mycket stor och svår fråga för exploateringen av västra Sicklön. Enligt EU:s vattendirektiv måste vi förbättra vattenkvaliteten i omgivande sjöar och hav samtidigt som belastningen ökar nära naturnärbegäggning och hårdgörs. Dagvattenhanteringen är därför prioritär i alla planer och detaljplaner. Lokalt omhänderragande så nära förortens skällan som möjligt ska alltid eftersträvas, men det kommer inte att räcka bara med det.

Ny teknik och innovativa lösningar som tidigare inte använts i Nacka kommun kommer att behöva komplettera traditionella lösningar och ekosystemtjänster. Strukturutredningen från 2014 är översiktlig och visar på kapacitetsbrist i vissa delar av nätet, i synnerhet i scenariot för åren 2030-2040 efter att planerade exploateringar är genomförda. Fyra ledningssträckor identifierades särskilt: planiområdet, Finntorp, Jäla samt Storängen. Förslag på åtgärd för dessa områden och även övriga områden är:

- Fördjupa stora flöden tex. genom magasinering eller lösningar med lokalt omhänderragande av dagvattnet
- Förstärka ledningsnätet ner till recipient
- Omläggnings och mynningsförändringar av ledningat med syfte att avlasta befintlig dagvattnet.

För att kunna säkerställa kapaciteten i dagvattensystemet ska en dagvattnetutredning tas fram för varje område som ska exploateras. Utredningen ska bland annat:

- belysa hur belastningen på ledningsnätet förändras i och nedexploatering
- redogöra för beräknade föroreningshalter och föroreningarna
- belysa hur exploateringen påverkar grundvattnet
- redovisa principlösningar.

Principlösningarna ska ta hänsyn till hela dagvattnet hanteringen på Sicklön för att säkersättla att inte negativa effekter uppstår i upp- och nedströms liggande områden. De ska även säkra sekundärflöden, vågar vid exempelvis ett 100-årsregn då ledningsnätet för dagvattnet redan är fullt. Det är viktigt att kunskap om hydrogeologiska förhållanden inom varje delområde finns vid val av lösningar.

Inom kvartersmark

Nacka kommunens dagvattnestrategi och dagvattnepolicy med tillhörande anvisningar finns på kommunens webb: <http://www.nacka.se/böende-miljö/vatten-och-avlopp/dagvatten-regn-och-småvattnet/>

Inom gatumarksområde

Inom gatumarksområde bor principerna vara att dagvattnet leds in i yttigt till växtbäddar. Växtbäddarna bör ha en bräddmöjlighet som innchår att vattnet kan rinna utledes till nästa inlepp eller gallerförsedd dagvattnenbrunn. Överskottsvattnet från gårdar bör vara möjligt att avleda utleds till växtbäddar. Andra exempel på dagvattnenhantering inom gatumarksområde är trädader och

fordröningsnagasin. Det kan också krävas att gator dimensioneras för borrhållande av vatten på ytan vid t.ex. extrema skyfall för att undvika omfattande källaröversvämningar.

Det är viktigt att påpeka att den typ av skyfall som studeras i denna utredning ej enbart kommer att kunna hanteras med hjälp av ett ledningsystem. En fungerande hantering av skyfall kräver lösningar på markytan, så att volymerna kan kontrolleras och dirigeras till önskad plats.

Inom övrig allmän platsmark

När åtgärder på kvarters- eller gatumark inte ger tillräcklig kapacitet kan större anläggningar behövas på allmän plats. Då är det viktigt att större dammar, översvämningsytor, skärmbassänger, sväckdiken och multifunktionella ytor somlek- och idrottsytör m.m. integreras i kvarters- eller gaturnummet.

Skyfallsanalys

Konsekvenser

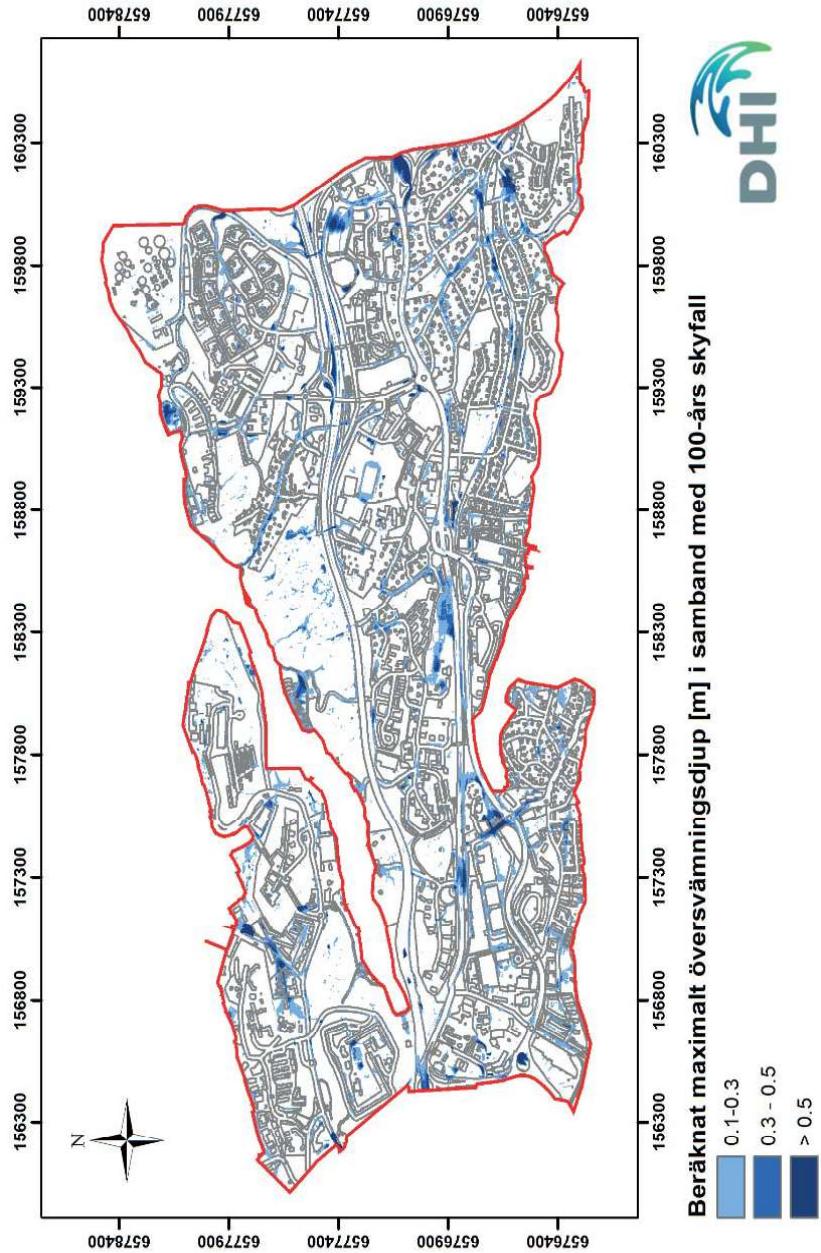
Konsekvenser av extrema regn, med analyser av huvudsakliga flödesvägar och maximala översvämningdjup på markytan vid extrema regn situationer, när dagvattenledningarnas kapacitet överskrids, har utvärts inom projektet. Två skyfall med olika intensitet och varaktighet har studerats:

1. Dimensionerande 100-årsregn.

2. Dimensionerande 100-årsregn med en klimatfaktor på 1,2.

Resultaten kan användas som underlag för planeringen av åtgärder i dagvattenätet och övrig dagvattenhantering, inklusive analys av kostnader och hyttan.

Utredningen visar att de allra kraftigaste översvämnningarna är relativt begränsade i areal utbreddning. Två av de större översvämningsområdena ligger i närrhet till Sickla köpcenter och Ica Maxi. Stora översvämningsdjup observerades också vid knutpunkter i trafiken, t.ex. Nacka station och Järla station. Översvämnningar som sker vid denna typ av infrastruktur kan orsaka stora konsekvenser för tillgängligheten för hjälpinstalter/utrymningsvägar etc vilket måste beaktas vid lokaliseringen av tunnelbanans uppgångar. Detaljstudier bör genomföras i områden som är kraftigt drabbade av marköversvämningar samt i områden där det planeras för större förändringar genom den framtida exploateringen. I en detaljerad analys bör även en ledningsnätsmodell uppriktas och anslutas till terrängmodellen. Genom att inkludera ledningsnätsnätet ges en möjlighet att på ett dynamiskt sätt beskriva översvämningsförloppet, såväl på marken som i systemet där under. En ytterligare förärring av Sicklaön innebär sannolikt en okänd grad här gjord yta, något som i sin tur medför en större avrinning. Mer vatten

Beräknat maximalt översvämningsdjup [m] i samband med 100-års skyfall

ETAPPINDELNING OCH GENOMFÖRANDE

Genomförandeplaneringen har haft som utgångspunkt att tillräckligt
mångd bosträder ska färdigställas innan 2030 för att leva upp till Nacka
kommuns åtagande i avtalet kring utbyggnad av tunnelbanan till Nacka.

Genomförandeplaneringen styrs i huvudsak av förförutsättningarna i avtalet
och av att säkerställa att utbyggnationen av värffärdssägter sker på
ett sådant sätt att den kommunala servicen fungerar tillfredsställande.
Planeringen försöker även beakta fördelarna med en jämn bebyggelseutseende
samtidigt, en målsättning att färdigställa områden i rimligt tempo samt
att minimera störningar för omgivningen. Att skapa en bra boendemiljö
under byggtiden är prioriterat under hela arbetet med Nacka stad.

Genomförandeplaneringen baseras på följande huvudaspekter:

- Planindelning – en lämplig indelning av detaljplaner på västra Sicklaön
- Etappindelning – lämpliga utbyggnaderappar
- Ekonomi – en översyn av exploateringsrelaterade inträkter och kostnader
där långsiktigt kommunala investeringar beaktas
- Likviditet – ekonomiska flöden som påverkar den kommunala ekonomin
- Arbete med framtidens värffärdssägter i Nacka stad och lokala centrum
- Näringslivsstrategi – Ett pågående arbete för att skapa och bibehålla ett
levande näringsliv på västra Sicklaön
- Logistik framkomlighet – både under och efter byggtid med fokus på
gang, cykel, kollektiv- och biltrafik samt byggrrafik under genomföran-
den.

på viktiga trafiksystem bor koordineras med övriga parter för att uppnå bästa
möjliga regionala framkomlighet.

Etappindelning

Genomförandekartan visar en mycket preliminär etappindelning för ny
bebyggelse inom Nacka stad. Den redovisar preliminär tid för antagande av
detaljplaner eftersom det är detta kommunen råder över själv. Etapp 1 redovisar
detaljplaner som bör kunna antas före 2020. Etapp 2 redovisar detaljplaner
som bör kunna antas mellan 2020 och 2025 och etapp 3 redovisar detaljplaner
som troligtvis kommer att antas efter 2025. Etappindelningen kommer hela
tiden att förändras, då olika projekt kommer att försenas och andra kommer att
tidigare släggas. Kartan kommer därför kontinuerligt att uppdateras. Etapperna
ett och två innehåller de 14 000 bostäder som är Nacka kommuns mål till 2030
och den största delen av dessa detaljplaner bör också vara antagna till 2025.
Flertalet bostäder i etapp 3 kommer troligtvis inte att vara byggda till 2030.

Antal bostäder	
Etapp 1	ca 7 500 st
Etapp 2	ca 6 500 st
Etapp 3	ca 4 000 st

Infrastrukturprojekt

En avgörande förutsättning för bygandet av Nacka stad är tunnelbanan
till Nacka. En förstudie har genomförts och avtal om utbyggnad har träffats
mellan staten, landstinget och berörda kommuner. Förvaltningen för utbyggnad
tunnelbanan tar fram en järnvägsplan för den valda sträckningen där linjeväx-
ning, stationslägen och uppgångar fastställs. Det är av stor vikt att kommunens
stadsutveckling kan genomföras utan att bygghänder av tunnelbanan försenas.
Nacka kommun ska bland annat ta fram en detaljplan (samordnat med järn-
vägsplan) för tunnelbanans utbyggnad och att förhandla fram ett genomföran-
deavtal med landstingen. En överenskommelse har även skrivits mellan Nacka
kommun, Trafikverket och Trafikförvaltningen om att gemensamt genomföra
en åtgärdsvalsstudie med namnet "Samordnad trafikplanering i Nacka C".

Under utbyggnadstiden

Den 15-åriga byggtiden kommer att kräva god samordning mellan olika projekt
för att minimera störningar. Det finns även ett stort behov av ett regionalt sam-
arbete. Trafiksystemet i stockholmsregionen är känsligt och strömningar i någon
del av systemet sprider sig snabbt. Bygg- och infrastrukturprojekt med påverkan
är regionala cykelstråk längs med planerade

betyggeleutvecklingen i centrala Nacka analysera hur trafiksystemen i anslutning till väg 222 ska fungera, med en överläckning och med en bussterminal som ansluter till den kommande tunnelbanesystemet. En urendning av läget för bussterminal vid Nacka centrum i anslutning till den framtida tunnelbanestationen har genomförts under 2014. Uredningen rekommenderar att studera vidare två alternativa lägen eftersom de har olika styrkor och svagheter, möjligheter och risker. Det enda alternativet är under Skraltans väg och det andra i en överläckning. Fortsatt urendning ska också samordnas med planerna för tunnelbanestationen Nacka C, så att den framtida brytespunkten kan bli så effektiv och attraktiv som möjligt.

Upprustning och tillgänglighetsanpassning av Saltsjöbanan kommer att pågå de närmsta åren och beräknas vara klart 2018, med målsättning att det ska bli 12-minuterstrafik. Detta innebär främst avsträckningar under sommarmånaderna samt ombyggnadsarbeten vid stationerna. Tvärbanan kommer att förlängas till Sickla station. Arbetet beräknas att vara klart hösten 2017. Projektet att förlänga tvärbanan från Sickla udde till Sickla station i Nacka samt Kvarnholmsförbindelsen, som binder samman den nya bebyggelsen på Kvarnholmen med centrala Nacka, är två viktiga delar i den tidiga planeringen av utbyggnaden av infrastrukturen till området. Projekten beräknas ha en positiv påverkan på västra Sicklaön under genomförandeperioden och till dess tunnelbanan beräknas vara utbyggd till 2025.

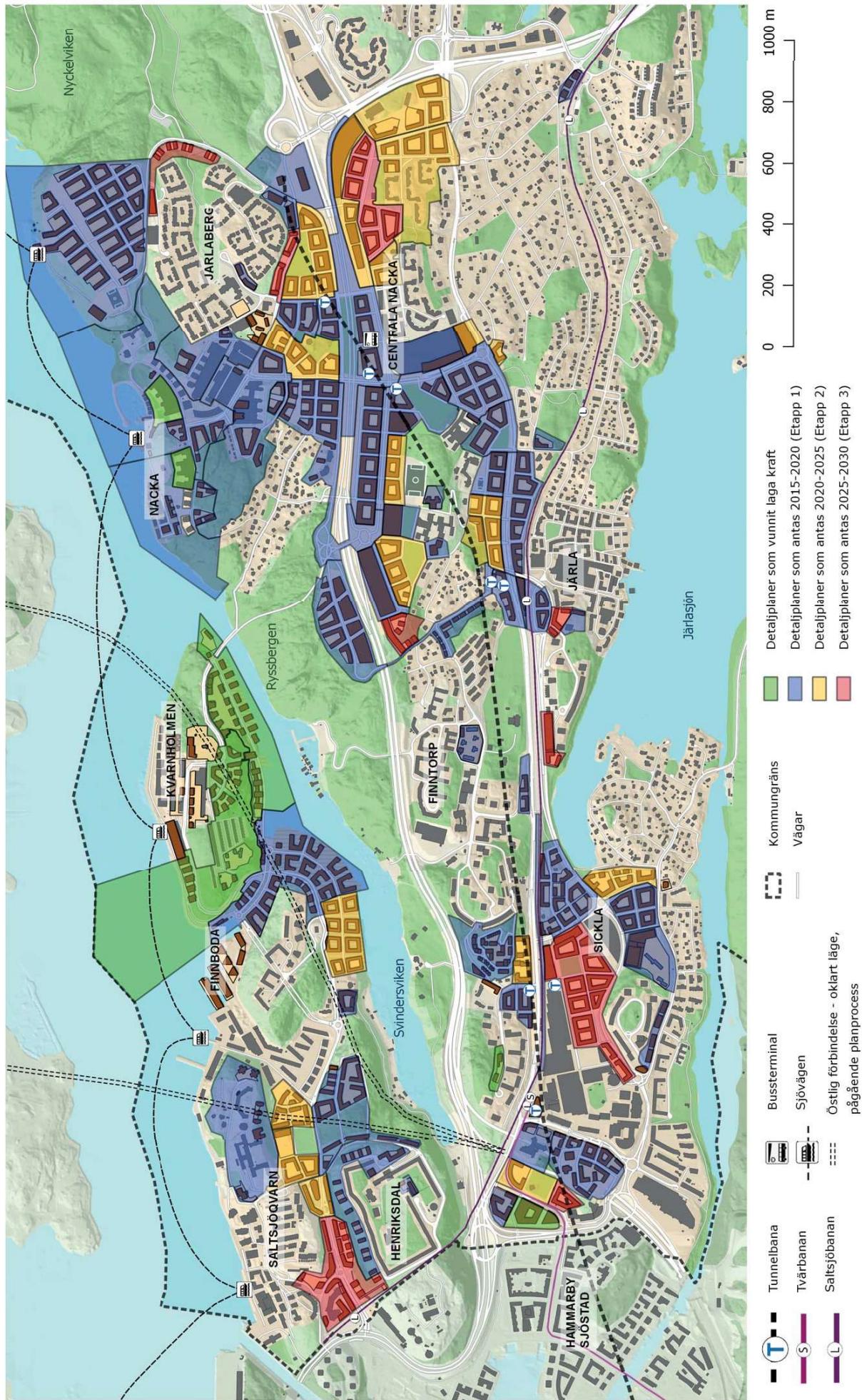
Det är i dagsläget oklart när fortsatt arbete med Östlig förbindelse kommer igång. En åtgärdsvalsstudie togs fram år 2013. Att genomföra en östlig förbindelse var en av åtgärdsvalsstudien förslag på åtgärder. Kvarrholmsförbindelsen står klar under våren 2016. Just nu genomförs även en vägplan för en ny trafikplats på Värmdöleden i anslutning till förbindelsen.

Det finns även flera andra trafikinfrastrukturåtgärder som också kommer att behöva genomföras i arbetet med Nacka stad, inte minst ombyggnaden av kommundens huvudgator. I detta arbete kommer många av de nödvändiga åtgärderna för att förbättra för gång, cykel och kollektivtrafik att ingå. Ett exempel är regionala cykelstråk längs med Värmdövägen.

UTVECKLAD STRUKTURPLAN

Genomförande

2016-11-30

UNDERLAG OCH UTREDNINGAR

Nedanstående underlag och utredningar har tagits fram inom ramen för arbetet med utvecklad strukturplan. Syftet med underlagen är att lyfta fram behov och önskemål inom olika sakområden. Underlagsrapporterna fokuserar dock endast sitt eget specifika tema och är inte sammanvägda med andra intressen. Sammanvägningen har gjorts i dokumentet "Utvecklad strukturplan" och redovisats i detta dokuments karta och texter.

- Behovsbedömning Fritid och idrott,
Kultur och fritidsenheten
  - Avfallshantering Nacka stad
Nacka vatten och avfall AB
- Behovsbedömning Förskole- och skolplatser samt särskilt boende
  - Grönstruktur i Nacka stad
Park- och naturenheten
- Behovsbedömning Kultur
Kultur och fritidsenheten
  - Gatustandard i Nacka stad
Vägenheten
  - Markförörningar på västra Sicklaön
Miljöenheten
- Parkeringsutredning Nacka stad
Trafikenheten

När strukturplanen 2015 tog fram medverkade

Andersson Sven, översiktsplanerare och projektledare

Dehlin Kent, tekniker lantmäteriernheten

Eriksson Liselott, natur- och friluftsstrateg

Forsberg Hamilton Marilou, gruppchef VA-enheten

Färje Jones Emma, planarkitekt

Helleday Miriam, karttekniker planenheten

Heuman Kristina, controller utbildningsenheten

Hörnsten Anna, expert kultur- och fritidsenheten

Leckström Per, lokalförsörjningsstrateg

Lindberg Emilie, trafikplanerare

Löfgren Tove, kvalificerad utredare, förfyrelseenheten

Mårdskog Maria, avfallsingenjör

Möller Marianne, trafikstrateg

Nilsson Sabina, hållbarhetsstrateg

Rosberg Therese, exploateringsingenjör

Rydberg Christian, planarkitekt

Svensson Marie, entreprenadingenjör

Söderström Kerstin, kommunikatör

Thuresson Rudenschöld Sofia, planarkitekt

Vesterlin Tomas, markchef

Wiberg Erik, verksamhetscontroller

Vreede Bastian, exploateringsingenjör och projektledare

Sass Thomas, utvecklingsledare kultur- och fritid

Vid revideringen hösten 2016 har dessutom medverkat

Anna Adler, Fastighetsutvecklare/lokalstrateg

Broman Kjulsten Susanne, Samhällsplanerare kultur och fritid

Fredrika Katarina, förylsestrateg

Haglund Mats, landskapsarkitekt

Hirsch Emma, trafikplanerare

Jansson Annie, karttekniker

Nordqvist Lotta, boendestrateg socialtjänsten

Sjögren Linda, stadsutvecklingsstrateg

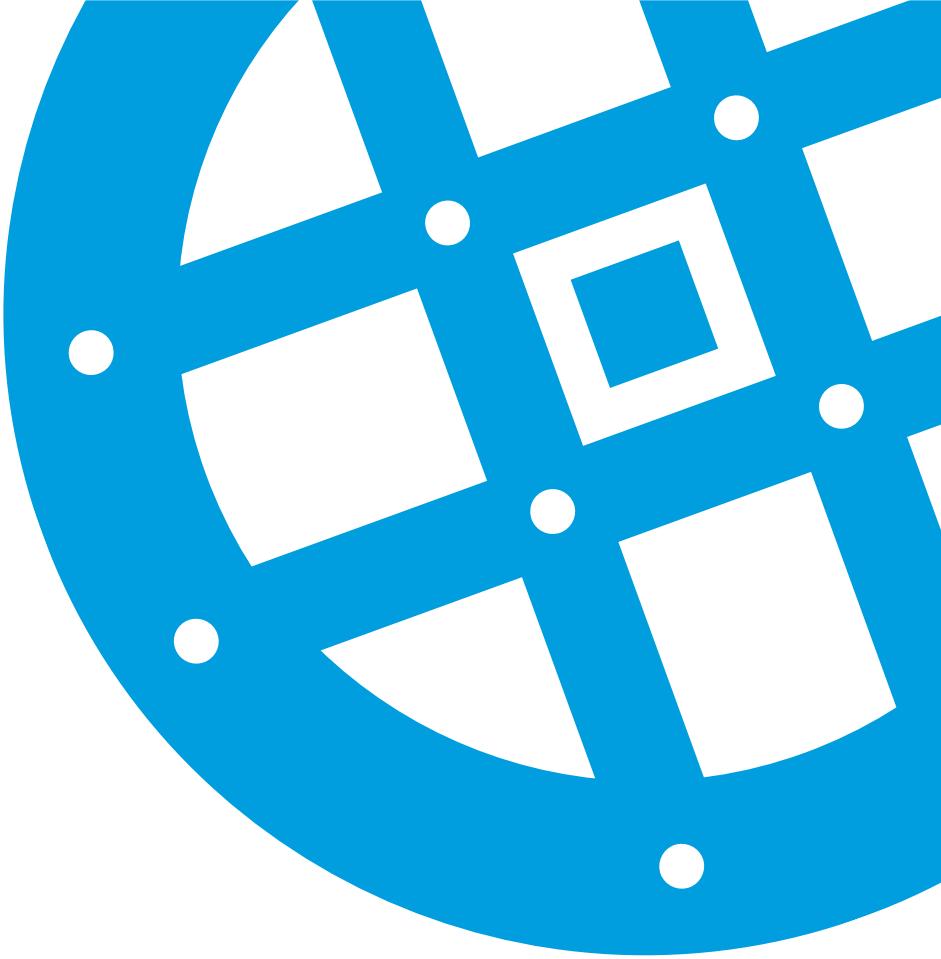
Svenningsson Pernilla, kommunikatör

Söderberg Petter, miljöplanerare

Södergren Katarina, avfallshandläggare

Illustrationsmaterial har tagits fram av

Rydberg Christian, Färje Jones Emma och Alvar Jerk, planenheten Kommunikationssenheten, Nacka kommun. White arkitekter, 2BK Arkitekter och Studio RAM.

Utvecklad strukturplan för Nacka stad
Nacka kommun
Miljö och Stadbyggnad
KFKS 2013/231-219
Projekt 9230